ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 122 (4135). ШИНАРДИ, 12 октябрь, 1965 шу. Мах 2 кеп.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

Промышленноста деш дола доал тоадара, планировани эргаяьккха тоаяра, промышленни производства экономически стимулировани чIоагIъяра хьакъехьа КПСС ЦК сентябрьски (1965 ш.) Пленумо баь соцам кхоачашбара гIулакха КПСС ЦК Президиумои СССР Министрий Советои йоаггIаш йола решенеш тIанийцай цу дешаех.

* * *

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои «Промышленноста ду доал тоадара хьакъехьа» тIайнцача соцам тIа промышленноста доал деча органий система хувцаш чакхъяьхача шерра йовзаш йолча мероприятешта нийсса белгалдаьд керда вIашагIъехкача министерствай а СССР пачхьалкхен доал деча цхьайолча кхыча органий а балха керттера лостамаш.

Соцам тIа яххача тайпара, СССР союзно-республиканскии ерригача Союза юкъарчеи министерствай керттера декхараш да:

общественни къахьегам кIезигагIа дIа а бохийташ халкъа боахамаи бахача нахаи эшараш кхоачашдара лакха дикал йола продукци хьаелга вIаштIехьдаккхар;

пачхьалкхен плана заданеш кхоачашъяр;

капитальни вложенеех пайда дикагIа эцар, цар эффективность лакхъяр, хIаьта иштта производственни мощносташ шоай ханнахьа болх бе йолаялийтари лоацача ханашка уж караерзаяри;

массанахьа а технически цхьа политика чакхъяккхари производства лакхача технико-экономически боарамга кхачари;

предприятеши организацеши квалифицированни болхлой кадраща Iалашъяр а царех пайда нийса эцар а, хIаьта иштта къахьегам вIаштIехьбаккхара гIулакх тоадара мероприятеш чакхъяхар а.

Уж декхараш толаме кхоачашдара производствана а хIаьта иштта промышленноста доагI-доагIача доакъой Iилма-тохкама, конструкторски, проектни организацей гIулакхашта а деш дола кулгал СССР министерствашка вIашагIтоханза даргдоацаш лаьрхIад.

Отраслеви принципах доал де даларца дувзаденна оттадаьд, промышленноста доакъош дегIадоаладара къестаеш йола материально-технически ресурсаш дIахьежаераш СССР союзно-республиканскии ерригача Союза юкъареи министерствашхулга а хIаьта материально-технически Iалашон планаш дIаекъилга главснабсбытий материально-технически Iалашон территориальни органашкеи гIолла чакхдоаккхаш хилар а.

СССР Министрий Советe керда вIашагIъеллача материально-технически Iалашонна йолча Пачхьалкхен комитета тIадулл:

материально-технически Iалашон планаш йоагI-йоагIача дIакхоачийтилгеи доакъошка юкъера кооперированни поставкаш Iалашъелгеи;

СССР Госплано екъаш йоаца, хьаяра план йоагI - йоагIача министерстваш чIоагIъеш йола продукци эшарга хьежжа дIаекъилга;

министерстваша, ведомстваша, предприятеша-поставщикаша продукци телара планаш шоай ханнахьа кхоачашъяра тIахьожам лоаттабелга;

материальни Iалашон системеи органаши эргайоахаш тоаяра мероприятеш оттаелгеи чакхйоахилгеи.

СССР Министрий Совета материально-технически Iалашонна йолча Пачхьалкхен комитето ший компетенцена чудоагIача дешаех енна распоряженеш кхоачашъе декхарийла я министерстваши кхыйола организацеши.

СССР Министрий Совета Пачхьалкхен планови комитет декхарийла я КПСС Программага а КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи директивашка а хьежжа халкъа боахам дегIабоалабара ерригача пачхьалкхен юкъара планаш уттае а хIаьта иштта халкъа боахама планаш кхоачашъеча тIахьожам лоаттабе а.

КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои лоархI, промышленноста деш дола доал тоадара чакхйоахача мероприятеша мехка экономика дIахо дегIайоалаяра боахама социалистически система толашах хиларах биззагIа пайда эцара новкъостал де дезаш хилар. Цу гIулакха юкъе доккха дакъа лаца дезаш я Iилманеи техниканеи керда карагIдьннараш, толашагIа йола опыт юкъехахьара, къахьегам Iилманца вIаштIехьбаккхара, производства культура лакхъяра ларда тIа производствана хьадлагIа кулгалделга, цахадлаш из эргайоахаш тоаелга, арахецача промышленни продукце дикал лакхъелга. Къахьегама овсарле дIахо совйоаккхилга кердача хьалашка Iалашде декхарийла йола керда вIашагIъехка промышленни министерстваш. Къаьстта уйла тIаяхийта еза кадраццара болх тоабара, производства болхлой инициативеи творчески хьинари мамогга дегIакхувлара, пачхьалкхени производственнии дисциплина дIахо чIоагIъяра, решенеш кхоачашъяр вIаштIехьдоаккхилгеи техкилгеи эргаяьккха тоадара, шийна тIадиллача гIулакха хьалхара хIара болхлочун бехктокхам лакхбелга.

* * *

«Промышленни производства планировани эргаяьккха тоаяреи экономически стимулировани чIоагIъяреи хьакъехьа» КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои баьча соцам тIа оттадаьд промышленноста планови кулгалдара методаш укх оагIорахьа хувцилга:

централизованни пачхьалкхен планировани предприятей шеррача боахама инициативацеи промышленни производства экономически стимулировани чIоагIъярцеи нийсагIа таръелга Iалашдар;

йиззача боахама расчета ларда тIа предприятей бокъонаш шеръяр. Производства эффективность лакхъяларгеи предприятей ресурсаш совъяларгеи хьежжа производство дегIайоалаярай болхлошта поощрени ярам предприятей доалахьа юхедуташ долча ахчан боарам лакхбар;

предприяте баьча балхах хьахиннарий маьхала яьккхача продукцега, хьабаьннача пайдага (производства рентабельностага, продукце лоархIамегIара тайпаш лоаттадара енна заданеш кхоачашъярга хьежжа мах бар;

промышленностерча болхлой къахьегамах телаш бола мах хIаране ше цхьанне хьегача къих хьахиннарашка хьежжа хинна ца Iеш, предприятей балха ерригача итогашка хьежжа а хилийтар;

предприятешта юкъерча экономически гIулакхашта ларде вIаши материальни бехктокхаме хилара принцип йиллар. Предприятешта — продукци кийчъераштеи цунах пайда эцараштеи юкъе духхьалара бувзамаш дегIакхувлар. Боахама договорий лоархIам лакхбар.

Централизованни планировани дIахо эргаяьккха тоаяра, финансай, маьхий, кредита, къахьегамах мах телара даькъе бIарчча цхьа пачхьалкхен политика лелаяра ларда тIа, производство дIахо дегIайоалаергйолаши цун эффективность лакхъергйолаши, халкъа боахам цхьан бесса дегIаухаргйолаш хила деза промышленни производствана планови кулгалдечара экономически методий лоархIам лакхбелгеи боахам лелабара гIулакха предприятеш дуккагIа шоай лоIаме хулгеи.

Лакхехьа бийнача соцам тIа белгалъяь мероприятеш чакхъяхаро бокъонца кийчо елга дIа дехаш хиларца дувзаденна уж мероприятеш деррагIа кхоачашъянза яргйоацаш лаьрхIад 1966 шера уж промышленноста къаьст-къаьстача доакъошка чакхйоахаргйолаш, хIаьта 1967—1968 шерашка предприятеш йизза а массанахьа а промышленни производства планировании стимулированеи кердача система тIа а йоахаргйолаш.

КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои ерригача партийни, боахама, советски, профсоюзни, комсомольски организацей уйла тIаерзаю белгалъяь мероприятеш чакхъяхар лоархIамегIара халкъа боахама декхар хилара.

Промышленни производства планировани эргаяьккха тоаярои экономически стимулировани чIоагIъярои новкъостал дергда коммунизма материально-технически база хьаяра, къаман доход лакхъяра темпаш сихъяра, халкъа вахара боарам цахаддаш лакхбара декхараш толаме кхоачашдара. ХIаране материальни безам совбалар коммунистически общество хьинаре хьалъерий лакхача сакхетамца цхьана тардара ларда тIа латт, социалистически хьисапе боахама доал дара ленински принципаш дIахо дегIакхувлара маIан долаш я уж мероприятеш.

Боахама доал дара экономически методаш юкъекхувлилга айхха дувзаденна да производствана деча доала дIахо демократизаци ярца, производствана доал дечара болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха лоархIами творчески хьинари мамогга лакхдарца.

Партийни, боахама, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша шоай теркама юкъмоттиге оттаде деза промышленни производства планировани эргаяьккха тоаяреи стимулироване экономически методаш чIоагIъяреи мероприятеш чакхйоахилга, чIоагIбе беза ший балха результаташтеи ерригача коллектива балхаи хьалхара шийна тIалатта доккха декхари бехктокхами кхетабергболча уйланца предприятей болхлой хьалкхебара болх. Iалашде деза технически прогресс сихъяра, продукце дикали производства эффективности лакхъяра долаш долча кхоачамех пайда эцача юкъе дуккхача болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха хьинаре дакъа лоацилга.

* * *

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои иштта тIайийцаб боахами культуреи хьалъяра дуккха дешаш союзни республикай Министрий Советашка къестадайта кхы а дIатIалулга оттадеш бола соцам.

Цул совгIа, СССР Министрий Советo чIоагI а яь, араяьккхай социалистически пачхьалкхен производственни предприяте хьакъехьара положени. Шоай производственни гIулакхий дешаш къоастадеча хана предприятей боахама инициатива шеръяраи уж дукхагIа шоай лоIаме хилийтараи тIаерзаяь я из положени.

ВЕЖАРИЙ САННА ЦIОАГIО ЙОЛЧА ДЕЗАЛА ЮКЪЕ

Денгара ди массаза доал, шерагара шу массаза доал чIоагIлу вай Дай-мехка вошал долча халкъий доттагIал. Сийлахь - воккхача Ленина, хоастамерча Коммунистически парте вIаштIехьдаьккха из доттагIал чIоагIленнад социалистически революци бахьан долаш лоаттабьча къовсаме, Советий мехка моастагIашца даьча тIемашка, цо ше массе оагIорахьара хьахьекхад социалистически общества дуккхача гIишлонашка.

Къамий дош СССР-е нийса, берригача къахьегамхой вахара овлангарча хьашташа маяххара къоастадар, халкъий доттагIал чIоагIдар — социализмана карагIдаьнна сийлахь - доккха хIама. Социалистически общество къамий политически бокъонаш цхьатарра хулга Iалашдаь, советски къамий пачхьалкхел оттадаь ца Iеш къаьнача строях юхедиса халкъий экономически культурнии нийсхо ца хилар дIа а даьккхад. ВIаши вежарашха деча гIонахи новкъосталахи чIоагIало а еш, ерригача советски республикаша шоайцига хьаьй хIанзара промышленность, хьалкхеяьй къамий болхлой классеи интеллигенцеи кадраш, дегIайоалаьй формах къаман а чулоацамах социалистически а йола культура.

Социалистически къамий цхьогIоно, цар вIаши вежарашха деча новкъостало тIа-тIа чIоагIагIча низаца шоаш хьахьокх, - коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсама ерригача фронташка. Халкъий доттагIалах доала беркат къаьстта а дикагIа хьагуш да эггара хьалха миллионаш болча наха Даьхен ираз бахьан долаш хьегача къих, цун экономически низ чIоагIбарах. Цунна тешал ду вай индустри дегIаярах КПСС ЦК сентябрьски Пленуме йоалаьча цифрашеи факташеи. Цунна тешал ду БПСС ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачашъеча, укх шера аьттув боацаш нийсденнача хаоттама хьалаша тIакхоачаь халонаш дIайоахача юкъе юрта боахама болхлой политическии къахьегамеи хьинар лакха хиларо.

Щенача дег тIара гIаддахаи доккхал деши тIанийду вай Даьхен дерригача халкъаша Российски Федераце дуккхача областашкара, краяшкара, автономни республикашкара уха, цар лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукташ йохкара пачхьалкхен планаш - заказаш кхоачашдара хьакъехьара хоамаш. Иштта вежарашта санна дика хеташ тIайийцар берригача советски наха Украински ССР-о пачхьалкхенга ялат, шура, фуаш, тха дохкара планаш кхоачашъяра хьакъехьара, Белорусски ССР-о ялат дохкара план кхоачашъяра хьакъехьара хоамаш а.

Дукха ха йоацаш кепа теха арадаьхар Литовски ССР, Латвийски ССР, Эстонски ССР промышленносте, юрта боахаме, Iилме хьалха латтарий йоккхача группана Социалистически Къахьегама Турпал яха сий дола цIи ялара хьакъехьара СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш.

Йоккхий а хоза а дукха уйлаш дег чу йоссаю уж совгIаташ даларо. Эггара хьалхагIа советски Дай-мехка низ вай мехкарча дерригача халкъий къахьегамо, миллионаш болча болхлоша, колхозхоша, интеллигенце цхьана къахьегарахи цар творчески инициативахи хьахулаш хилара хьакъехьа йола уйла. ХIаьта Даьхено лакха мах а бу, даьча гIулакхашка хьежжа совгIаташ а тел ший дикагIа болча къонгаштеи мехкараштеи денале цар къахьегарах.

Социалистически Къахьегама кердача Турпалий — литовций, латыший, эстоний — кхелех гуш я ткъаь пхиъ шу хьалхагIа шоай лаьттан тIа Советски Iаьдал юхаоттадаьча, социалистически къамий советски содружества цхьоагIо йолча дезала юкъедаьхкача, цунна юкъера шийна йоаггIаш йола моттиг хьалаьцача Прибалтикерча халкъий кхелаш.

Буржуазни Литве мала хиннав Пятрас Бучинскас? Цхьаккха а бокъо йоаца гIайгIа-батрак. ХIаьта малав из советски Литве? Из ва пачхьалкхен деятель, ший республика Лакхехьарча Совета депутат, йоккхача колхоза кулгалхо, Социалистически Къахьегама Турпал.

ДIанхача деноех дукха хIамаш дагадоха а хIанзарча деноща уж нийсде а йиш йолаш ва Таллински машиностроительни завода болхло-разметчик вола Альфред Янович Валдов а. 1940 шера Эстоне Советски Iаьдал юхаоттадара тIехьа кхадж тессар цо. ХIаьта хIанз цо ший къахьегамца новкъостал ду Советски Iаьдало — къахьегамхой Iаьдало — шийца дена керда мел дар чIоагIдара. ХIаьта Социалистически Къахьегама Турпала седкъа — советски Эстонена хьалхашка, дуккхача къамех латтача ерригача Советски Социалистически Республикай Союза хьалхашка цунна доккхий хIамаш карагIдийнна хилар дерригача халкъо бакъделга.

Колхоза председатель. Болхло. ХIаьта царна лалла Iилмахо, Латвийски ССР Iилмай Академе академик Лидия Карповна Лепинь. Из — дуккхача Iилман балхий автор, промышленностацеи гIишлош хьалъярцеи айхха ювзаенна, къона Iилман болхлой кхетамца кхебеш я.

СовгIаташ деппача Указий мугIараш дешача хана вайна цIаькха а кхы цIаькха а дагадох Советски мехка халкъий доттагIал. Из дохаргдоаца а тIа-тIа тоалуш дола а доттагIал сенах латт аьлча, из латт, дерригача къамий викалаша хIара республика а ерригa сийлахь-йоккха Советски Союз а тоаеннеи ираз долаши хилийтар духьа денна, чIоагIа йоакхо еш хиларах, къахьегама посте — промышленносте, юрта боахаме, Iилме, культуре карагIдувлача практически гIулакхех. БелгалДоалаш да, литовцашта, латышашта, эстонцашта нийсса Даьхен совгIат эцаш эрсе — Блайпедски балтийски завода сборочни цеха мастер Павел Филатович Мишаткин, украинец Виталий Онуфриевич Колесниченко — Рижски вагоноремонтни завода керттера конструктор... хилар. Из ба халкъий - вежарий бIарччеи барт тайнеи дезал!

Коммунистически парте ленински къамий политико хьалхадоах вай мехкарча дерригача халкъий эггара доккхагIа дола хьашташ, чIоагIъю цар цхьоагIои доттагIали. Из цхьоагIо Iалаьмате боккхача низаца гуш я тахан КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш СССР ерригача республикай къахьегамхоша чIоагIа могаеш тIаацарах, уж тIагIерттаи леррагIеи кхоачашъе берригаш а гIерташ хиларах.

Керда шерра торонаш хьайийлай парте СССР халкъий доттагIала юкъера эггара керттердар, эггара хозагIдар — Даьхен ираз бахьан долаш, советски сага ираз бахьан долаш творчески къахьегама инициатива цхьана лелаелга диззагIа хьахьокхара. КПСС ЦК сентябрьски Пленумо оттаяь общественни къахьегама овсарле лакхъяра экономически стимулаш — социалистически экономика дегIакхувла боккха низ. Цу цхьан ханна парте дIахо а нийсса чакхбоахаргба къахьегамхой коммунистически сакхетам лакхбара, къахьегамцара моральни стимулаш дегIакхувлара тIаберзабаь никъ, деррига хьалаш хулийтаргда бокъонца коммунистически йола наьха творчество тоаялара.

Къахьегамхоех доахк, яьхад Владимир Ильич Ленина, вахар революционни наькъаца кхолларгдолеи кердадоаккхаргдолеи сийлахь-доккхий низаш. Уж низаш доахк революце капиталистически Iазапах мукъадаьхачеи бокъонца йолча прогресса лакхаленашка кхоачадеш айдаьчеи халкъий къахьегамах.

ПаргIата, коммунизма идеяша дегаш урауттадеча миллионий къахьегам — общество дегIакхувла сийлахь - боккха низ. Тамашаш гойта могаргдолаш ба из. Эггара лоархIамегIа, эггара йоккхагIа йола уйлаш кхоачашъюлургйолаши кхоачашъеши ба из.

Кердача къахьегама коталонашца Коммунистически парте XXIII-ча съезда накъа баха кийчлуш ба советски нах. Ерригача союзнии автономнии республикашка съезда сийна шерра яржаш латт дерригача халкъа яхь— фабрикашка, заводашка, гIишлонашка, колхозашка, совхозашка. Цунах кхы тIа а къаьгта гуш да дуккха къамаш дахача Советски пачхьалкхен халкъий ленински доттагIал, Даьхен ираз бахьан долаш, коммунизм котъяккхар духьа къахьегача кхотаденнеи цхьоагIо йолаши уж хилар.

(9-ча октябрерча «Правда» передовая).

ТIЕХЬА ХIАНА ДУВЛ ЯЛАТАШ ЧУЭЦАРА ГIУЛАКХАШ

Наьсарен района «Октябра 40 шу» яха совхоз районе доккхагIа лоархIача боахамех цаI ба. Цу совхоза къахьегамхоша дика хьувкъаьй укх шера хьажкIаш, шекара свекла, гидуарташ.

Совхоза кхашка хьажкIаш чуэцаш ткъаь итт комбайн йоал. Цул совгIа, 44 шоайи 165 кхыча боахамашкара укхаза хьахьожаьи автомашинаш а я совхозе ялаташ дIаувзаш.

Тха рейдови бригада тахка лаьрхIар мишта пайда эц совхозо кхашкара культураш чуэцача техникахи автотранспортахи. Цул совгIа, новкъостала баьхка механизатораш малагIча тайпара кийчо яь тIанийцаб кулгалхоша, иштта дукха дешаш дар оаха тахка лаьрхIараш.

Совхоза шоллагIча отделенерча стане нийса хьалъэтта ворхI керда тракторы йиъ хьажкIаш чуэцаш йола комбайни латт. ХIана латт шун тракторашi комбайнаши болх ца беш аьнна — оаха хаттар дича совхоза керттерча агронома Дзаурова йоах:

— Сунженски районни «Сельхозтехника» тха совхоза гIо де механизатораш бахкийтар. Шоатта дийнахьа, 9 октябре царех ворхI саг цIа вахав. Укх геттара бехктокхамерча хапа Штанков Александр, Делов Александр, Мартыненко Николай, царца кхы виъ новкъост цIа вахар бахьан долаш шин дийнахьи ах дийнахьи болх ца беш латт ворхI тракторы йиъ комбайни. Нагахьа санна из техника цу хана болх беш хиннаяларе цар 30 гектара тIара хьажкIаш чуийца хургьяр, иштта зябь аьха хургьяр. Духхьала цхьан шоллагIча отделене 400 гектар хьажкIаш хIанзчул тIехьагIа чуэца езаш я.

ШоллагIча отделене пачхьалкхенга хьажкIаш йохкара план кхоачашъяьй. План 2000 тонн йолча хIанзле 2500 тонн ехкай цар. ХIанз кхы а хьажкIаш йохкаш ба уж.

Совхоза кхашка дика къахьегаш боахк Урус-Мартана, Наурски, Ачхой-Мартана районашкара механизатораш. Бакъда, уж раьза боацаш дукха хIамаш нийслу совхозе.

Диъ дийнахьа кхойтта саг вIалла пипк йоацача шийлача цIагIа дийша дада тхо,—йоах Наурски станицера баьхкача Лавлинский Степанеи Курбанов Курбанеи.

Ерригача бригадашкара механизатораш, шофераш кхача кийчбеча нахагара дIа мел ийкха саг хьателаш бола кхача геттара беза ба яхаш раьза бацар. Иштта, масала, Наурски АТХ-ара шофера Аюпов Мусас йоахар: кхыметтел ресторане додац шурий пелагеи цхьан чаь пелагеи ткъаь диъ кепиг. ШозлагIа луча блюдах ткъаь вурийтта кепиг доаккх укхаза. Автолавка ахац механизатораш болча. Болх беш боахкача нахага гIаьленаш, кхы эша хIамаш эца йиш хилац. Цу гIулакхо новкъарле ю лерттIа болх дIабахьара.

Совхозе «Грознефтехимзаводы» яхача объединене яйта 102 автомашин я. Тхо цар автоколонна латтача моттиге кхаьчача укхаза балха ара ца йоалаш 22 автомашин латтар. Цу автомашиний ткъеста шофер шоатта дийнахьа Грозне цIа вахийтавар. Цар диспетчера Гетманцевас аьлар тхога: автомашинаш бе болх боацаш латта езаш хул. Боккъалдар аьлча, совхоза цхьоалагIча отделене хьекха даьнна ялат дIаоза транспорт тоъацар.

ЦхьоалагIча отделене оаха автомашинаш йохийтаргьяц,—аьлар тхога Гетманцевас. Совхоза директора Арапиева цига автомашинаш ма ахийта аьнад тхога, — йоахар цо. Керттерча агронома Дзауровеи райкома парте болхлошеи дехар дича а цига автомашинаш яхийта тиганзар Гетманцевас. Цхьайолча моттигашка ялаташ дIаувза транспорт кхоачаш йоацашехь а кхычахьа бе болх боацаш автомашинаш латташ моттигаш нийслу совхоза отделенешка.

Цхьанна шофера тигац совхозе силос хьаоза ваха.

Цу факташа хьахьокх укх геттара бехктокхамерча хана автотранспортах совхозе эца беззача тайпара пайда эцаш ца хилар.

№ 2 йолча Грозненски профессионально - технически училищера 130 саг ва совхоза кхашка къахьегаш. Дукха болх баьб цар хьажкIаш чуэцача. Дешархошта юкъе хьалхара моттиг яккхара шерра яхь яьржай. ХIанз хьалхара моттиг мастера Фарзалиева Iаьлий группа лелаю. Хьинаре къахьег укхаза дешархоша А. Федорова, В. Иванова, кхыбараша.

Нагахьа санна шоай болх лерттIа вIаштIехьбоаккхе, сихха культураш чуэцара мел эша кхоачам болаш я совхоз. Цу гIулакха эшаш йола техника, автотранспорт, болхлой болаш ба укхаза.

Дирекции совхоза партийни организации тIагIертта оарцагIъяла еза цу гIулакха.

М. ОЗДОЕВ, — Наьсарен НПСС парте райкома инструктор; О. МЯНИЕВ, — ВЛКСМ райкома секретарь; М. АЛБОГАЧИЕВ, — «Сердало» газета собкор.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА БУВЛ

Семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра цехашта, сменашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьинаре къахьегаш я автогенно-карбидни завода коллектив. Цу барт тайнача коллектива вIаштIехьдаьнад итт бетта план 5 октябре 100,2 процент кхоачашъе.

Продукцега дIададар лохдарахи къахьегама овсарле лакхъярахи духхьала ийс бетта цар пачхьалкхенна кходаь ахча 60 эзар сом да.

Октябра дезача цIейна сийленца накъа бахара Грозненски крекинг-завода технологаша дIадоладаь дика гIулакх дог раьза хинна хьал а лаьца, цхьайтта бетта план 7 ноябрь тIакхачалехьа кхоачашъе лерхI завода болхлоша.

Завода коллективашта юкъе хьалха латт Ованесов Камоси, Новоженин Кузьмаси кулгалду карбиднии ацетиленеи цехий коллективаш. ХIара бетта производственни заданеш тIеххкхоачашъеш хьайоагIа уж коллективаш.

М. СОЛСБИКОВ.

«ЛУНА-7» ЯХА СТАНЦИ ШЕ КХАЧА ЕЗАЧА КХАЬЧАЙ

ТАСС-а ХОАМ

«Луна-7» яха автоматически станци бетта тIа кхаьчай 8-ча октябре московски ханах 1 сахьати 8 минути 24 секунди яьлча Кеплер яхача кратера малхбузенгахьарча ДуIай океан яхача районе.

5-ча октябре коррекци яьчул тIехьагIа Бетта тIа кIаьдда Iодоссара хиланза яргйоаца дукхагIа йола операцеш кхоачашъяьй станце бетта тIа йодача хана.

Цхьайола операцеш программага хьежжа кхоачашъяьяц, цудухьа уж кхы тIа обработка е езаш а я.

«Луна-7» яха станци Беттага йодача хана йоникха практически материал хьакхаьчай дIахо балхаш дара.

МАССА ЛЕЛАЧА ЛАЙНЕРИЙ ДВИГАТЕЛАШ

ЛЕНИНГРАД, 5 октябрь. **(ТАСС корр).** Хи кIал ткъамаш долча кемашта масса лела двигателаш хьаяра дакъе йоккхийча фирмашта юкъе латтача творчески къовсаме котбаьлар советски дизелестроителаш. Ленинграде чакхдаьннад 1100 говра низ болча, ФРГ-еи Япониеи арахецача ужжамо йолча машинел кхомегIеи тешамегIеи йолча кердача дизела деш дола тохкамаш.

Ленинградски дизель шозза хIана яц аьнна яйгагIа я «Мерседес - бенц» яхача марках йолча ший «коллегал», йоагош йола хIама 12 процент кIезигагIа йоагаю «Мицубиси» яхача фирма двигателачул, хIаьта эггара хьалхара профилактика еш хьожача кхаччалца цо болх беш йоаккха гарантийни ха шозза йIаьхагIа я.

Цу тайпара машинаш «Ракеташта», «Кометашта», «Метеорашта» дуккха арахеца йолаергья хьатIадоагIача шера.

Итт бетта план кхоачашъяьй

Къахьегама лакхача толамашца накъа гIоргда Октябра 48 шу дузача деннеи КПСС XXIII-ча съездаи яхача девизах болх беш я Грозненски нефтемаслозавода установкай коллективаш. Шерра йоаржаяьй цар социалистически яхь. Яхье хьалха латтачарех я коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи лелаю пов. Гилядов керте латта № 40 йола установка коллектив. ХIара сменах нормаш 150—160 процент кхоачашъю установка технологаша. Октябра дезача цIей сийна тIанийца социалистически декхараши итт бетта плани 5-ча октябре кхоачашъяьй установка коллективо. ХIанзлехьа итт бетта планал совгIа арахийца продукци массехк эзар тонн я. Ер бутт бовлехьа цхьйтта бетта план кхоачашъе лерхI.

Дикка лохбаьб технологаша арахецача мехкдаьтта продукташка дIабода мах, планах лаьрхIачул совгIа дукха кхояьй Iы, хий, электроэнерги, реагенташ. ДукхагIеи цIенагIеи хьакъестаю лоархIаме продукташ. Цу гIулакхо торо хилийтай хIаналехьа пачхьалкхенна 95 эзар сом гаргга ахча кходе.

Дукха кердадараш балха юкъе кхухь технологаша. Дукха ца говш пайда эца болалургба керда растворителах. Установка ремонт ца еш дукхагIа болх байтара йола опытни метод а балха юкъе яхьа лерхI укх гаргарча хана. Октябра дезача цIейна сийленца накъа бахара хьинаре къахьег технологаша нн. Воронкина, Косоланова, Горькова, Волошина, лаборантка Серовас, кхыбараша.

Сурта тIа: оператора гIонча Воронкин Александри лаборантка Серова Валентинеи анализ е продукце хьаэцаш ба.

Б. Дотмарзиева текст.
И. Плиева сурт.

Дика хьийкъай свекла

Башха-дика шекара свекла кхеяьй укх шера «Ингушский» совхозе. Планах чуя езараш 165 центнер мара йоацача хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 190—200 центнер чуяхь укхаза. Кхы а дикагIа хиннай из Даурбеков Джамалдина кулгалдеча № 4 йолча бригаде. Гектара тIара 250 центнер мерза овлаш доал укхаза юкъера лаьрхIача.

100 гектарах 60—65 гектар шекара свекла чуийца яьннай бригада. Пачхьалкхенна дIаеннай 1500 тонн совгIа свекла, ерригa дIаяла езар 164 тонн йолча.

«Укх гарггарча кхаь-диъ дийнахьа кхоачашъяь дарга тхо пачхьалкхенга шекара свекла йохкара план», — йоах бригаде. План кхоачашъяьчул тIехьагIа эзар тонн гаргга свекла кхы а йохка йиш хургья укхаза. Планал совгIа ехкача шекара свеклах дика пайда баргба совхоза.

Иштта дика пайда боал шекара свекла хьалкхеяьча гектарникашта а 388 сом ахчеи 64 килограмм шекари ийцад гектара тIара 320 центнер свекла яьккхача Коригова Хьавас, 328 сом ахчеи 56 килограмм шекари ийцад Фаргиева Сахрата. Цу тайппара дика алапеш ийцад Акмурзиев Iаладдина, Мержоев Тембота, Гатагажева Любас, дуккха кхыбараша.

ЛоархIаме да хоза ха латтача хана йиса шекара свекла чуийца яккхар. Из дика кхетаду бригаде. Мерза овлаш хьаахкеи цIендеи 150—180 саг аравоал укхаза. ТIагIертта къахьег царех хIаране. Къаьстта хьинаре къахьегаш ба свекла хьахоарцаеш бола механизатораш Ехлоев Хас-Мухьмади Боков Исраьли. Дийнахьа 1,5—2 норма ю царех хIаране.

П. АМИРОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КХОАЧАМБОАЦАРАШЦА МАШАР БАЦ

Грознерча «Красный молот» яхача завода культура ЩагIа хилар укх деношка партийни конференци. Хьинаре дакъа лаьцар 700 совгIа коммунистий викалаш болаш конференце дакъа лаьцачар парткома секретара нов. Шейкина доклад ювцаш.

— Вай конференце ший болх, — аьлар докладчика, — дIахьу октябрьски, ноябрьски, мартовски, иштта укх деношка хиннача сентябрьски Пленумаша оттадаьча хьалашка. Цар социамаша дуккха кердадар юкъедоаладаьд вахаре.

Из бокъонца иштта долга хьахьехар заводской конференце. Докладчико а къамаьлаш даьраша а харцахьа лаьрхIар промышленноста кулгалдара къаьна форма. Балха къаьнача хьисапе планировани яро вIаштIехьдалийтацар толаме болх бе. Счетчикаш, подшипникаш, кхыйола мехкдаьтта доаккхача эшаш йола материалаш арахецара планаш кхоачашъяцар.

— Дуккхаза дийхад оаха совнархозагара, Москверча планировани еча организацешкара, — яхаш дийцар конференце мехкдаьтта аппаратура еча цеха мастера нов. Зевилова, — цхьабакъда, тахханалца специализаци яьяц цеха. Тайп-тайпара аппаратура арахеца план оттаяьй тхона. Из бахьан долаш дикагIйола оборудовани хьаеча участкех цхьанне шозза кIезигьяьй арахеца продукци.

Къаьнача системах дувцаш № 12 йолча цеха начальника нов. Кузнецова цхьа дика масал доаладир. Счетчикаш е заявка елар заводо. Совнархозе бокъонца завода мел счетчикаш еза тахка ца а тохкаш кIезигагIа ейтар счетчикаш. Из бахьан долаш этта хьал тоадалехьа массехк бетта нийса болх бацзар цехо. Къаьнача система гIалаташ дувцаш коммунисташа дувцар шоай балхацара кхоачамбоацараш а. Дуккха дешаш кIоарга ца тахкар бахьан долаш, предприяте экономика кIоарга ца Iомаяр бахьан долаш чIоагIа критика йир коммунисташа парткома.

Заводе эггара йоккхагIчарех цаI я нефтеаппаратурный цех, 700 совгIа болхло ва цига болх беш. Укхаза арахеца продукци дIайода мехка мехкдаьттаи химеи гIишлош хьалъеча. Массаза а кхоачашъяьй цар цехо план. Цхьабакъда, цига кадраш лерттIа дIачIоагIъяра меттел, завода директоро (из парткома ца ховш кхинна дац) кхо начальник завода управлене болх бе дIачувигав.

ВIалла теркал а яьяц парткомо йоккхагIчарех йола механически цех. Миштта латт хьежаяц партком цун парторганизаце болх. Мехка мехкдаьттахошта дуккха запчастеш дIаяла езаш я цех ийс бетта. Цул совгIа во я дисциплина, арахецаш йола продукци брак йолаш хул. ВIашагIйолланза йисай 57 буровой, 24 центробежни насос. Цу цеха парторганизаце делегата разметчика нов. Прищенкос конференце дийцар парткома секретарь нов. Шейкин, цун заместитель нов. Лопатинский вIалла а хилац цеха коммунисташ, болхлой болча баьхке.

Конференце къамаьлаш даьраша дийцар парткомо гойтара агитаце йоаггIаш йола терко ца ярах. Ийс бутт ба металлоконструкце цеха завода художникага кийчде Сийлен доска дIаденна. Цхьабакъда, из хIанз а кийчдаьлац. Лозунгаши шиташи басарашца ца а яздеш охрайца язду. Сиха тишлу уж.

Конференце баьхкача делегаташа белгалдаьккхар политически просвещене системе дешара шу массайолча цехашка ца доладалар, цхьайолча юххьанцарча школашка берригаш деша баьхка ца хилар. ХIаьта цхьабола пропагандисташ во кийчбеннабар дешара хьалхарча дийнахьа. Сакъердам болаш, гулбеннараша безаме ладувгIара меттел цар учебник дешар.

Конференце къамаьл даьча завода директора нов. Колесникова, партийни паччахьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группа председателa, парткома члена нов. Емельяненкос, фрезеровщика нов. Шелковникова, автоматизацеи механизацеи отдела начальника нов. Беадробне, технически контролера нов. Лаптева, кхычар а дийнар парткома балхах, кхоачамбоацарех лаьца.

Гулбеннарий теркам тIаболаш конференце къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара нов. О. А. Чахкиева.

Конференце парткома секретаралла юха а нов. Шейкин хержар.

К. ТИМОФЕЕВ.

Агитатора балха керттера къайле

— МалагIа ва шун дикагIа вола агитатор?

Цу хаттара ше жоп а ца луш вокхагIа вола аппаратчик коммунист Кутузов Федор волча гIолга могадир тхона Грозненски химкомбината № 12 йолча цеха парторганизаце секретара нов. Рагулина.

Цига вайя хьатIаотт сомамаьже а йолаш вола юккъерча дегIара саг. Деладенна жогIара бIарга а долаш ва из. Федор Алексеевич бIарга а вовлехьа ховра тхона из коммунистически къахьегама ударник, рационализатор, Сийлахь - боккхача ЦаймехкатIем тIа эпсар хинна, къонахчал долаш, майра тIом барах массехк правительственни совгIат денна волга.

Къамаьл доладелча, ше кIезигагIа дувца гIерт Кутузов. Гуш да, сабар хилар, цхьанна а хIаманца белгалвала ца гIертар цун оамала керттера белгало йолга. ХIаьта цехерча нахах, йоккхача химена юкъе цар доацача даькъах къамаьл доладелча вIалла юхасоцаве а магац из.

— КIантий ба тха кагийнах! — дог гIоздаьнна йоах цо шийца къахьегача ший новкъостех.

Бакъда Федор Алексеевича яхар: белгга кIантий ба а ба химикаш. Цу цеха коллективо хIара бетта тIехкхоачашъю заданеш.

Дика лел гIулакхаш Кутузов болх беш волча «А» смене а. Цехе толашагIчарех цаI йолча цу коллективо яхье дуккхаза хьалхара моттиг лелаяьй.

12-ча цеха химикий гIулакхашкеи толамашкеи кIоаргагIа ме хьож дукхагIа дувца дог доагIа уж толамаш Федор Алексеевич санна болча коммунистий - агитаторий гIулакхаща. Массе а тайпа дешаш да ший беседашка цо гIеттадераш. Укхаза корта а болаш къамаьл хул производственни, къахьегама дисциплинах, коммунистически къахьегам бахьан долаш, октябра сийна тIайица декхараш толаме кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсамах... Цхьаккха а лоархIамера событи тIехъялац цо теркал ца еш.

Укх тIеххьарча хана капитальни ремонт яйта цех соцаеча хана агитатора беседаш йир къахьегамеи технологически дисциплинах, сера цIенъяреи ППФ йокъяреи дикал дIахо лакхъергйолча наькъех лаьца. Смена болхлошта иштта дийцар агитатора Румыне, Чехословаке, ГДР, вежарашка йолча кхыча коммунистически партей кулгалхой Москве бахкарах коммунистически болама цхьоагIо дIахо чIоагIъяра, дунен халкъашта юкъера интернациональни бувзамаш дегIакхувлара вай Коммунистически парте чакхдоахача гIулакхех. ХIаьта КПСС ЦК сентябрьски Пленум хиначул тIехьагIа цехе эггара хьалха химикашка дийцар вай промышленность дIахо дегIакхувлара, производствана кулгалдара, планаш увттаяра, методаш тоаяра, предприяте балха экономически эффективность лакхъярца наькха материальни безам дукхагIа хилийтара из мел боккхача лоархIаме я. Беседашка ше дувцар массаза а цехеи комбинатеи вахарцара масалаш а кхувлаш бакъду агитатора.

— Агитатора аьттув балара керттера къайле, йоах цо, кхетаргдола, дог тешадеш дола дешаш лаха, лерттIа беседаш е харах лаьтта Iац. Кхы а из латт дика болх бара кхыбараш тIахьехаш санна, ше а цIаккха тIехьа ца вусаш къахьегарах.

Цаккха а тIехьа ца висар — коммуниста Федор Алексеевич Кутузовна цун маIан да массаза а хьалха латтар, шийгара хьокхам телар.

Н. ОЛИМПИЕВ.

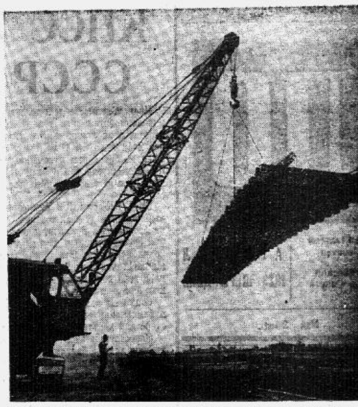

Закарпатски область. Ужгорода гаьна йоацаш вошал долча Чехословаке доазонца хьалъе йолаьй «Дружба» яха вай мехка эггара хьалхара доазонцара станци. Укхаза болх беш хургба советски чехословацкии машиннаькъахой. ХIанз укхаза доал деш ба гIишлошъераш. Графикал дикка хьалхадувл балхаш.

Сурта тIа: хьалъеш латта станци.

Л. Ковгана сурт.
ТАСС фотохроника.

Эргадаьккха тоаде скважинашта ремонт елга

Мехкдаьтта доаккхача боккха лоархIам болаш да эксплуатационни скважинаш лерттIа лелаелга. ХIара скважина оттаяьча технологически режимах ремонт ца еш йоккха ха йIаьхъярца дулуш да из.

Вай республике я скважинашта лаьттан кIалхара ремонт ю 26 бригада. Доккхий балхаш ду цар «Грознефта» объединене предприятешка.

Эггара доккхагIа толамаш доах «Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни мехкдаьтта управлене скважинашта лаьттан кIалха ремонт еча бригадаша.

Балха йоккха говзал, йоккха опыт, чехкагIа скважинаш болх бе йолалийтара ю уйла, дикагIйолча техникахи технологехи боаггIача тайпара пайда эца хар, къахьегамцара боккха безам — уж да цу коллективашка толамаш доахийта бахьанаш.

Насосно-компрессорни турбаш тIахьовзаяра а тIераяхара а эша скважинашта лаьттан кIалха ремонт ю автомат (АПР-2) я тха бригадашка. Из болх хIанзалца эггара халагIбарех лоархIар. Уж тайпа 50 автомат я хIанз «Грознефта» объединене предприятешка. Цар йиш хулийт насосно-компрессорни турбаш тIахьовзаеши тIерайоахаши бу хала болх аттача баккха.

Дуккхача бригадашка автоматически механически дIоагIаш да. Царца бу штангаш тIахьовзаеши тIерайоахаши бола болх. Цу дIоагIаша аттача боакх лаьттан кIалха ремонт еча болхлой берригa хала къахьегам. Объединене кхаь бригадага «Бакинец» яха дика агрегат я. Цу установко йиш хулийт стационарни сооруженеш — вышкаши мачташи йоацача скважинашта лаьттан кIалха ремонт яйта.

«Старогрознефта» мехкдаьтта управлене спуско-подъемни операцеш яра балха механизаци яьй МСПД яхача механизмаца. Цо йиш хулийт лаьттан кIалха ремонт яра балхаш чехкагIа йистедаха а скважинашта ремонт ца еш йоккха ха йIаьхъе а, хIаьта иштта къахьегама овсарлеи балха культуреи лакхъе а.

Вай ханарча оборудованех пайда эцарах дувцаш, ца хьоадича даргдац ремонт еча хана нийслуча кхоачамбоацарехи халонехи.

Эшаш моттиг эттача запасной оатхалаш а специализированни ремонтни базаш а ца хилар бахьан долаш цкъаза турбаши штангаши кулгашца тIахьовзаеи тIераяхеи езаш нийслу. Бригадашта балха тIехь эггара а новкъарле еш хIама да АПР-2 яхача автомата эша запасной электродвигателаш ца хилар, хьаьта цу двигателашта ремонт елга хала чакхдаккха дезаш гIулакх да.

Дуккхаза а дийхад бригадаша АПР-2 яха автоматаш запасной электродвигателаш йолаш мара ма ахийта шоашта яхаш, бакъда цунах хулаш цхьаккха а хIама дац. 1966 шера шоллагIча ах шера денз мара яйтаргйолаш яц запасной электродвигатель шийца йола АПР-2 яха автомат.

Дикка шераш да «Грознефта» объединене предприятешка спуско-подъемни процессаш чакхйоахача механизмашта эша запасной оатхалаш ца йоагIа. Дукха МСПД яха механизмаш латт болх ца булаш, цар телха узлаш хувца запасной оатхалаш ца хиларах.

Оборудованеца, материалашца, запасной оатхалашца предприятеш Iалашъяра тIехьа доккхий кхоачамбоацараш доллашехь, скважинашта лаьттан кIалха ремонт еча бригадаша шоашта енна заданеш дика кхоачашъю, хIаьта балха нормаш хIара денна тIеххоачашъю.

Къахьегама овсарле лакхъечеи халача балхашта механизаци ечеи доккха дакъа лоац тха рационализаторашеи изобретателашеи.

Къа чIоагIа дика хьегаш я инженер Р. В. Лембич керте латта «Старогрознефта» мехкдаьтта управлене автомеханизаци балха юкъе кхухьача группа (ГВАМ) коллектив. Цу коллективо хьаяь подъемника регистратор дика лоархIаш а «Грознефта» предприятешка толамца балха юкъе йоалаеш а я. Цу приборо йиш хулийт ханна долча, сменашта чухьарча балхашка, подъемнико болх ца беш сеца йоаккхача ханашка хьажа, баьча балха единицагара дIайода ха йовзийта.

«Старогрознефта» мехкдаьтта управлене автоматизации механизации яра группа (ГВАМ) инженераша хьаяьй насосни штангаш вIашагIъяхара эша приспособлени. Цу приспособлене йиш хулийт турбаш хьал а ца йоахаш насосно-компрессорни турбай муфташкеи квадраташкеи гIолла тайп-тайпара диаметр йола насосни штангаш хьалувца.

«Октябрьнефта» мехкдаьтта управлене насосно-компрессорни штангаш тIахьовзаяраи тIераяхараи толамца юкъедоаладаьд вIашагIдоаха автоматически дIоагIа. Из дIоагIа хьадаьд мехкдаьтта управлене болхлоша. Цу управлене промыслашка бронированни кабель тIахьоарчабу механизированни вордингаца. ХьалхагIа из болх бора кулгащца.

Скважина чура насос хьалйоаккхаш барабана кабель тIахьоарчабеш шин болхлочун 3—4 сахьат доаде дезар. ХIанз из болх механизмаца бу, цхьаккха болхло а ца эшаш.

Скважинашта лаьттан кIалха ремонт яра балха юкъе дукха пайдане предложенеш йоалаяьй рационализаторашa.

Из ремонт еча бригадай болх тоабара укх гаргарча шерашка ворхIнел кIезигагIа йоаца бригадаш дIа-юха кхувлача «Бакинец» яхача агрегаташца Iалашъе еза. Берригача бригадашка дIакхачийта а балха юкъеяхийта а еза подъемника регистратораш. Цар доккха новкъостал дергда бригадашта болх ца беш йоаккха ха лохъяра.

Материально - технически снабжени тоаяро, скважинашта ремонт еча керда автоматически оборудовани, цу балха технологена карагIдаьнна кердадараш юкъедоаладаро йиш хулийтаргья тIехьа тIайоагIача хана а лаьттан кIалхара ремонт еча бригадай коллективашка доккхий толамаш дахийта.

Л. ИЛЬЧЕНКО,
«Грознефта» объединене мехкдаьтта даьнхара отдела инженер.

ЛОАРХIАМЕ ГIИШЛО

КПСС Централни Комитетои СССР-а Министрий Советои постановлени яьй Нохч-ГIалгIай республике Шаьла района «Джалка» яхача совхозе бIаь эзар нана - котама лаьрхIа оалхазарий фабрика хьалъе. Нохч-ГIалгIай «Севкавгипросельхозстроя» экспедице хьалхара проект оттаяьй цу фабрика. Проекта автор ва архитектор М. Г. Памарчук.

Цхьан шера фабрика арахецаш йола керттера продукци хургья ткъо миллион фуъи 380 тонн оалхазарий дулхи. Тайп-тайпарча цехашка оалхазараш доадергда, обработка, расфасовка ергья. Цхьан дийнахьа кхо тонн дулх кийчдергда. Хадданза деннеи бийсаннеи болх беш хургья фабрика шин сменах.

Фабрикаца чIоагIа товш я цига хьалъеш йола бархI эзар оалхазара лаьрхIа кхо птичник. Тайп-тайпара балхаш кхоачашдеш массехк сооружени хургья 39 гектар дIалоацача фабрика коа: вурийтта птичник, йиъ акклиматизатор, фуаш ледаду склад, ветеринарни блок, кхыйола цехаш. Мел эшача чуюлларгья водопровод, канализаци, теплофикаци, вентиляци, массанахьа електроосвещени хургья. ДукхагIа дола балхаш механизированни хургда, из болх дIахьоргба 110 саго.

ЧIоагIа лоархIаме да цу фабрикагаьна боацаш машинникъ хилар.

Ала деза из фабрика йиллар республика промышленноста а наьха хьашташ дикагIа кхоачашдара а боккхача лоархIаме хилар. Оалхазарий фабрика хьалъе йолае лерхI 1966 шера, хIаьта шин шера чакх а даргда дерригa балхаш.

Ш. ЕВЛОЕВ,
архитектор.

Къахьегама вахте

ЧIоагIа теркам тIабахийта еш Грозненски вагонни депо болхлоша КПСС ЦК Пленумеи СССР-а Лакхехьарча Совета сессеи материалаш. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цу коллективо дог раьза хинна тIайицаб промышленноста кулгалдар тоадарах бола КПСС ЦК Пленума соцам.

Грозненски вагонникаша крекинг-завода коллектива болам хьал а лаьца лакхача къахьегама толамашца накъа баха лерхI Октябра цIейна. Социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю вагоний вокхагIвола осмотрщик нов. Козорезов керте латтача коллективо.

Барттайнача цу коллективо кийчъяь вагонаш даим дика хул, цул совгIа хьовзам хургба аьнна кхеразеш а хилац.

Къаьстта дика къахьегаш ва слесарь коммунист нов. Школяренко, вагонашка хьежараш нн. Дациев, Кожевникова, слесараш Цоголаев, Катаев, Николаева, кхыбараш.

Депо берригача болхлоша санна цу смена коллективо дош деннад XXIII съезда сийленца накъа яха. По хьалхашка оттадаь декхар да сухал лакха йолча методаца 7-ча ноябрга кхачалехьа 85 процент вагонаш кийчъяр. Поезда тIехьара хьа а ца йоахаш кийчъергья 3,5 эзар вагон.

Г. АНОХОВ.

ХЬИНАР СОВДОАХАШ

Шоай балха нормаш тIеххоачаш а еш хьинаре къахьегаш хьайоагIа Шалински шекар доаккхача завода коллектив. Планах лаьрхIачул ялх ди тIехьагIа завод болх бе йолаеннаяле а, сентябрь бетта 100,3 процент кхоачашйир цо план. ХIаьта планал совгIа 54 центнер шекар арахийцад завода болхлоша. Октябрь бетта план ханал хьалха кхоачашъе лерхI цар.

Хургйолча XXIII съезда накъа болхаш кхы а дикагIа къахьегама толамаш дахара тIагIертта къахьегаш я завода коллектив.

А. МАГОМЕТОВ.

Новгрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода ди тIехьа дукхагIа хул ворхI шера план кхоачашъяь установкай коллективаш. Хьинаре къахьегаш я коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю Горбатенко Константина кулгалду № 43-1 йолча установка коллектив. ВорхI шера план 8-ча сентябре кхоачашъяьй цо. Планал совгIа хIанзалехьа арахийца продукци эзараш тоннаш я.

ВорхIлагIа ноябрь кхачалехьа 11 бетта план кхоачашъе лерхI установка технологаша.

Российски Федераце 30 миллиарда фонда юкъе дукхагIа ахча дахьара хьинар кходац технологаша. ДIабахача бетта кходаь доагор 1,7 процент да, электроэнерги — 4,5 процент, Iы — 13,3 процент. Цар чотах кходаь ахча эзараш сомаш да, итташ эзараш сомаш да арахецача продукцега дIабода мах лохбарах кходаь ахча. КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеша дегаш гоIздаьха тха установка технологаш шоай сменни нормаш 150 процент кхоачашъеш ба, йоах установка начальника нов. Горбатенкос. Царех ба нн. Воротынцев, Герасимова, Кравченко, Шевцов, кхыбараш.

Сурта тIа: установка вокхагIвола оператор Воротынцев Александри оператора гIонча Саблина Надеждаи насоса балхага хьожаш ба.

И. Плиева сурт.

ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕ ЦХЬАТАРРА БОКЪОНАШИ ДОТТАГIАЛИ ХИЛАРА ДУХЬАЛА ДА ИСЛАМ

Коммунизм хьалъеча доккхий толамаш даьхад советски халкъо. Дерригa дуне, массе а дынах дола халкъаш чIоагIа уйла тIаяхийта хьожаш да Советски Союзе коммунизм толаме хьалъеш хиларга. Адамлен дIаихача ноахалий дикагIа болча наха дагалаьттараш диза кхоачашдеш да социализма мехкашка. Из бахьан долаш дерригача мехкий къахьегамхой безам тIабодаш а цар сий деш а да коммунизма гIулакх. Цудухьа КъорIа догмаш вай мехкарча вахара кердача хьалашца тарде гIерт ислама корта беттараш. Бусалба ды кердача хьалашца тарбе а гIерташ, хIанззарча ислама керте латтараша дувц, дына исламаи коммунизма идеологенеи юкъе башха йоккха юкъ яллац, яхаш. Моллаш ды иштта тарбе гIерташ долча дешаех цаI да халкъий доттагIалах дола дош.

Халкъашта юкъе цхьатарра бокъонаши доттагIали лоаттадара принципаш наха чIоагIа хьаштдолаш хилар теркал а деш, цу дешах лаьца КъорIа тIа дувцачох дынах тешарий са ца кхийта гIерт хIанзара моллаши мурдий тхьамадаши. Цар йоах, халкъашта юкъерча цхьатаррарча бокъонийи доттагIалеи керттера принципаш ислама хьаллоацаш я. Иштта шоаш дувцаш КъорIа цу хьакъехьа фунехк даьча оагIо тIа ер йоах аьнна оалаш а бац даьлах тешараш. Хьожаргда вай цар дувцар бакъдий.

Лаьш лелабаьча классови обществе хьахинна а VII-ча бIаьшерехь тIемаш лоаттадаьча хана Iарбий бе даьлла чIоагIагIа дола идеологически герз хинна лаьтта а да ислам. ШишегIа кхетадеш да, нагахьа санна ислам халкъашта юкъе цхьатарра бокъонаши доттагIали хулга кхайкадеш хиннадаларе, из дIаьха даха йиш йоацаш хинна хилар, хIана аьлча из духьал хургдар наьха мехкаш хьалувца гIертача Iарбий халифай политикана. КъорIа тIа яхачунга хьожаргда вай, цу тIа мукъагIа дувцаш хила а мег халкъашта юкъе цхьатарра бокъонаши доттагIали леладе яхаш.

АллахIагара да а яхаш, лаьш лелабелга могаду КъорIа, цхьаккха дош аьннадац цу тIа цхьатарра бокъонаш хилара хьакъехьа. 4-ча сура 38-ча аито йоах: «Моарош исташта доал деш ба вокхар йоаца совленаш АллахIа царна еннадаь...» вешта аьча, маро сесага доал деш хилар, кхалсаг дезалаи обществанеи юкъе лаь дакъа мара ца хилар чIоагIду КъорIо.

МаIача сагеи кхалсагеи бокъонаш цхьатарра ца лархIарал совгIа, лаьш лелабаьча ханарча строя идеологи ше хиларах тарра, исламо бокъонаш цхьатарра лархIац кхыметтел цхьа ды лелабеча бусалба наьха а. КъорIа тIа йоах: «ХIай шо, дынах тешараш! АллахIа мутIахьа хила, мутIахьа хила цо везваь вайтачоа, шоашта юкъерча доал бе доалларашта». Цу аито яхар фуд аьлча, из да, къеча бусалба наха лаьша санна, шоашта доал деча бIаьхийчарга саббарагIа ладувгIа деза, духьала йист ца хулаш шоай цIий мелача моллаша, бIаьхийчар, шейхаша яхар де деза, яхилга. Укх маьлха дунен тIа меттел байначул тIехьагIа а цхьатарра бокъо хила йиш яц йоах КъорIа маIача сагаи кхалсагаи юкъе, бIаьхийчарнеи къечарнеи юкъе, халкъашта юкъе.

Бусалба дына керте лаьттараша цхьаккха а къахетам боацаш бIаьшерашка низаш даьд даьлах тешаш барашта дезала юкъе а обществе а цхьатарра бокъо хилийта уж гIертарах.

Нохч-ГIалгIайчерча моллашеи мурдий тхьамадашеи, КъорIа, шариIата хьехамаш, Iадаташ шоай хурдаь хьал а лоаттадеш, массе тайпара новкъарле ю лоаман кхалнаха шоашта Советски Iаьдало еннача ерригача бокъонех маIача наха нийсса пайда эцара.

Республике хIанз а тоъал болаш ба исламо, шариIато, Iадаташа яххача тайпара дукха истий кхувлилга могадеш, йиIигаш деша ахийта ца тугаш, кхалнахага общественни болх ца лелабайташ, урдув могадеш, кхелехьа йиIигаш маьре ухийтилга хьаллоацаш, кхыдола дIаяхача замах юхедиса эхьера гIулакхаш леладеш бола моллаш, мурдий тхьамадаш, тунеялцаш.

СаьмуIашка вахача Хамзатова ший сесаг Тамара цIагIара эккхаьй юрта Совета депутат из хиларах, шариIатахи Iадатехи юхедисарашта духьала цо чIоагIа къовсам лоаттабарах. Закий-Юртарча Умалатова ший йиIиг 5-ча классе деша ца ухийташ соцайир, Ведана района Хаттуни яхача юртарча Алагиева ший йоIага Тамарега кхыметтел библиотекера книжкаш а дешийтац. СурхотIара Албогачиев ИбрахIам, КъорIа тIа яххача тайпара, ший 4 сесага даьчох вах, Герменчукерча Маашев IаддалКерама ше молла ва аьнна дIа а кхайкадаь, ше деча хьехамашка гадоах даьлах тешарий, къаьстта а кхалнаьха сий IотоIадеш долча ислама къизача законий. Уж тайпа масалаш дуккха а доаладе йиш яр. Кхетадеш да, моллашеи мурдий тхьамадашеи кагий нах, къаьстта а кхалнах, тIехьашкахьа, дIаяхача заманагахьа юхаувзабеш хилари, хIаьта цу гIулакхаша советски нах коммунизм хьалъечун моральни кодекса тIа яххача тайпара хьалкхебара доккха зе деш хилари.

Къаьстта чIоагIа духьала да ислам бусалба ды ца лелабеча халкъашта. Цхьаккха а аит дац КъорIа тIа халкъашта юкъе доттагIал лоаттадара бусалба нах тIахьехаш. Шоай хана Марксеи Энгельсеи а яьхад, исламаи из ларде а лаьца оттадаьча КъорIои дерригa дуне шин даькъа декъ: бакъ ды лелабераштеи (бусалба нахаи) харц ды лелабераштеи, вешта аьлча бусалба ды мел ца лелабераштеи. Исламои КъорIаи шоаш дунен тIа даьлча денз халкъашта юкъе моастагIал дийхкад. КъорIа яхачох, цхьа ды лелабеча бусалба наха юкъе мара хила йиш яц доттагIал, вешта аьлча ислама хьехамах, шоайла доттагIал леладе деза лаьшеи лаьш лелаберашеи, ахархошеи феодалашеи, болхлошеи капиталисташеи. Къе нах бIаьхийчарна мутIахьа бе гIертилга да из.

КъорIа 5-ча сура тIарча 56-ча аито бусалба нах гуччахьа тIахьех халкъашта юкъе моастагIал лоаттадара: «ХIай шо, даьлах тешаш дараш! Жугаташцеи кераста нахацеи доттагIал ма тассалаш: уж шоайла ба доттагIий. ХIаьта, нагахьа санна шоана юкъера царех шийна доттагIий баь саг хуле, из ше а царех ва». ХIаране кхетадергдолаш да, КъорIа дувцача цу хIамах мел зулам доал а из аит берригача бусалба наха кхоачашдеш хилча дуккха къамаш дахача вай мехкеи республикеи фу хургдар а.

Сийлахь-воккхача Ленина вIашагIъеллача Коммунистически парте, тайп-тайпара дынаш кхайкадеш хинна шейхаши моллаши, помещикаши капиталисташи Iаьдала доалера а баьха, хьалха хиннача паччахьа Россе даьха дерригa халкъаш, вежарий санна цхьа дезал беш вIашагIа а теха, толамца социализм хьалъяь яьккхар, хIанз коммунизм хьалъеш а йоалл, бокъонца дола вежарий доттагIал оттадаьд Советски Союзерча дерригача халкъашта юкъе, хIаьта КъорIа берригa бусалба нах, цу даькъе нохчийи гIалгIайи а, тIахьех эрсашца, украинцашца, жугаташца, эрмалошца, вай мехкарча кхыча халкъашца доттагIал ца леладара.

Ховш да, харц ды лелабераштa духьала летача гIоазот да шо яхаш, бусалба нах Iеха а беш, Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци йоалача ханеи граждански тIом лаьттача шерашкеи шейхашеи моллашеи «Мухьаммад - пайхамара полкаш» я яхаш Iехабенна бусалба нах вIашагIа а бетташ, эрсий болхлоехи ахархоехи меттел, эрсашцеи кхыча халкъашцеи цхьана Советски Iаьдал бахьан долаш къовсам лоаттабаьча къахьегамхоех болча бусалба нахах а летабаь хилар. Моттийта харц ды лелабераштa духьала лоаттабу яхаш, мадарра аьлча большевикаштеи Советски Iаьдалаи духьала къовсам а лоаттабеш шийх воаца имам ваьча Узун-Хьажаси мурдий тхьамада Митаев Iаьласи Iехабенна лоамарой тIахьийхаб АллахIеи КъорIаи цIерах эрсий болхлоштеи ахархоштеи духьала, хIаьта иштта эрсашца, украинцашца, кхыча халкъашца цхьана шейхехи моллаехи, помещикехи капиталистехи граждански тIом болча шерашка халкъа Iаьдал хьаллоацаш хиннача нохчийи гIалгIайи къахьегамхошта духьала а къовсам лоаттабара.

Харц ды лелаберашца къовсам лоаттабу яхаш бахьан а доахаш, шейхаша, моллаша, мурдий тхьамадаша хIанзара барзкъа дувхаделга, дешилга, кино, театрашка ухилга, книжкаш дешилга могадац кагийча наха. Бусалба ды хьехараш къаьстта а къиза ба кхалсагаца, цо дийшача, хIанзара барзкъа леладича, керта тIа йовлакх доацаш из лийлача, шийна хьаштдар цунна вийзача мегац царна. Нохч-ГIалгIай чура моллаши мурдий тхьамадаши эггара хьалха шоаш ба кхалсагах доккхий урдош доахийтараш, вешта аьлча кхалсагах бокъонца йохкар - эцар дераш, царна эшаш да халкъ боадонеи энжии лоаттаделга, дыно дувцача доацарех тешилга — дерригa уж хIамаш да ислам кхайкадераштa, цу даькъе Нохч-ГIалгIайчен моллаштеи мурдаштеи а пайда тIабоагIаш дола лоархIамегIара наькъаш. ШишегIа кхетадеш да, цар шоай дерригa гIулакхаш КъорIа, шариIата, Iадаташа дIадехарашца бакъдеш хилар. Халкъашта юкъе нийсхои доттагIали леладелга цIаккха а хьийхадац исламо, из массаза а духьала хиннад халкъашта юкъе цхьатарра бокъонаши вошали хилара, хIаьта цу деша чIоагIагIа духьалдоалаш хиларца кхыча дынашта юкъе белгалдаьнна а хиннад из массаза а.

ТIагIертта, цахаддаш, чIоагIа партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша, ерригача общественносто КъорIана, шариIата, Iадаташта духьала къовсам лоаттабеш хилча мара дынах тешарий сакхетам чура дIайоаккхалургьяц ислама идеологи.

Ш. ГЕНАЕВ,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома инструктор.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 12 октябрь, 1965 шу.

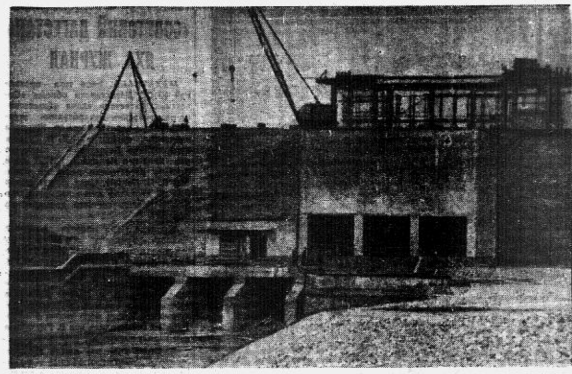

Керда фордаш хургда Подмосковье карта тIа. Палашкино яхача юрта юххера Рузе яхача хи тIа электростанцена лаьрхIа плотина хьалъяра балхаш даь доалаш латт. Октябрь бетта хий дIакъайлачул тIехьагIа дикка хий Iовргда водохранилища чу. ШоллагIа форд хургба Рузех хьакхеташ долча Озерне яхача хи тIа. Цун йистошка лаьттах сунт тохаш латт.

Сурта тIа: Рузе яхача хи тIара электростанце здании водоприемни башнеши.

Н. Кулешова сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТЕ КАНДИДАТ

Дикача нахах

Дукха ха яр цу денга Чичаева ПаьтIамат хьежа, цун уйла цо ю, маьлха ди, дог гIоздоаккхаргдола ди цунах лоархIаш из йола. Цунна хьатIаух массава а велавенна, подругаша кулг лувц цун, кандидатски карточка цо хьаэнарах ловцаш доах цунна.

Грозненски района № 3 йолча баьца даарий-сомий совхоза шоллагIча отделене баьца даараш кхедеча бригада звеньевая йола Чичаева ПаьтIамат хьинаре къа а хьегаш, бокха общественни болх а беш йоаккхаш йоалл кандидатски стаж.

Массехк партийни гIулакх да цунна тIадилла: из я бригада профгруппорг, агитатор, цул совгIа, халкъо хержа юрта Совета депутат. Агитатора декхараш кхоачашдеш йолча нов. Чичаевас ший звено членашца, еррига бригаде баьца даараш леладеращца каст-каста беседаш ю. ШеIча беседашка ПаьтIамата дувц вай мехкарча а доазол дехьарча а лоархIамегIарча событеех, йовлийт КПСС ЦК мартовски а сентябрьски а Пленумий исторически решенеш, района, совхоза, отделене гIулакхех дувц баьца даараш кхедераштa.

Къаьстта а дукхагIа дувц ПаьтIамата дIаяхача замах юхедисача воча гIулакхех. Кагирхой собранешка, бригадашка хулача собранешка цо долчча бесса гучадоах дына фанатикий, дIаяхача замах юхедисараш леладерий Iадатаи шариIатаи тIехьалаттарий гIулакхаш, нах тIахьех цо коммунизм хьалъечун моральни кодекса тIа дIаязъяьча правительственни принципаша яххача тайпара бахара.

Урдона духьала къовсам лоаттабара тIахьехам беш дола Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически институтерча студенткай гуччахьара письмо газеташ тIа арадаьннача хана Чичаева ПаьтIамата болхлой гул а беш, бригаде а звено а дийцар из.

Звеньевая декхараш кхоачашдеш йолча цо совхозе дикагIа болча болхлошца ший сийле лькккхай дика къахьегарцеи баьца даараш кхеде говза хиларцеи. Бухсоццаш дола дош звеньеваяс оал: цо аьнар чакхдала дезаш а да.

Коммуниста цIеро дукха декхараш тIадожаду. Доллача хIаманна хьалхара жоп дала дезаш ва парте член. Цо шийгара хьокхам бенна ца Iеш, цIагIа а балха тIа а кхыбараш шийна тIехьабуг.

Цхьабакъда, ПаьтIамата болх дика барах лаьтта Iац гIулакх. Партийни боец, организатор я из. Чичаева ПаьтIамата ший хьаштел лакхагIа лоаттаду массаза а общественни хьашташ. Цхьатарра сагота хул из ше болх беш йолча ший звенорча гIулакхашта санна, иштта цун новкъосташа болх беш йолча вокх бригадашкарча гIулакхашта а.

Бригаде профгруппорг хиларах тарра болхлой коллектива га доаккх цо, наха новкъостал ду къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара, цIагIара бытовой хьалаш тоадара.

Пригородное яхача юртарча № 17 йолча округерча харжархошта каст-каста гу шоаш хержа Пригородни юрта Совета депутат Чичаева ПаьтIамат. Ший хурдаь харжархой наказаш дикагIа кхоачашде, эшшача метте наха новкъостал де гIерт из.

ШоллагIа шу мара дац цо звенона кулгалду, цхьабакъда, цу лоацача ханах а бокъонца йола къахьегама школа хилар цунна. Соакка звенона тIадилладар 5 гектара тIа хохаш кхебелга. Дика къахьийгар баьца даараш леладераша. Низ кхобацар, хIара зIырг лорадора. Геттара чIоагIа хьувкъаргболаш бар хохаш. Цхьабакъда, цу ханна хила ца деза хатар хилар: ша теха хIалакйир хохий еррига участок.

— ХIанз фу дергда? — яхаш хеттар звеньеваяс бригадирага, елха а чIехкаш.

— Болх бергба, — сатийнна, цхьаккха хIама ца хилча санна, жоп делар бригадира Антонов Иван Васильевича. — ХьалхагIа воаш баьчча тайпара, кхы дикагIа а беш.

Районера комисси еначул тIехьагIа лаьрхIар еррига участок сов чехка юха аха а аьха, кхыькке культураш цига дIае.

— Плана фу дергда тIаккха, — раьза хиланзар ПаьтIамат.

— Кхыча культуращца кхоачашъергья оаш, — хьехар дир производственни управленера. Цхьабакъда, звеньевая раьза хулаш яцар. Ший подругаех бIубенна яр из, хIаьта керттердар — шоаш баккха лаьрхIа хинна хьувкъам юха дийнбелга чIоагIа ловш бар уж. Деррига хьинар тIадахийта къахьегаш дIадоладелар денош.

— Минеральни удобренещца подкормка ергья вай, дика гIулакх а даь, план кхоачашъергья, — иштта лаьрхIар звено хиннача собране. Къаьстта бIарг локхаш яр участок. Звеной хIара члена шийн-шийна мул белар цу участках. МугIараштa юкъе диазза механизированни обработка йир, кхоачам хилал минеральни удобренещца подкормка йир. Ахча кхоадар духьа ДДН-45 яхача машинаца хий тохача ханна аммиачни селитраца подкормка е лаьрхIар. Хий деттача агрегата машиниста Алханов Хасус ха ца къовсаш денней бийсанней 16—18 сахьата хий деттар. ХIара зIырга къаьст-къаьста гIулакх дора звено членаша.

Юххьера а сийрдаьялар баьца даараш кхедерий юхьмараш, илли дека доладелар. Юха а дийнделар хохий кха. ХIаьта гурахьа уж чу а ийца, итогаш яьчул тIехьагIа, цецбаьннача бисар дукха бараш: къахьегам дукха безаш болча кхалнаьха звенос, ша бийтта дохадаьча кхай тIара, 130 центнер хохаш баьхар хIара гектара тIара. Из хул планови задапел 2-зза дукхагIа.

Укх шера кхы а дикагIа толамаш даха лаьрхIад звенос. 6 гектара тIа хохаш кхебу цо, 6,5 гектара тIа столови свекла.

Планах хIара гектара тIара яккха лаьрхIар 70 центнер йолча метте, звено членаш дог тийша ба 100 центнерал кIезигагIа боацаш хохаш хIара гектара тIара шоаш боахаргхилара. Свекла планах 200 центнер мара яккха ца езача метте, 250 центнер яккха лаьрхIад.

Нов. Чичаевой звеноцарча баьца дaараш кхедерий дош чIоагIа хиннад ала йиш йолаш да хIанз. Мишта дусаргдар из чIоагIа ца хулаш нагахьа санна агротехнически мероприятей еррига комплекс дикагIа йолча ханашка чакхъяьккха хилча. Шоай участкана тIехдика обработка а яь, хIанз шоай подругашта новкъостал деш ба звено членаш. Масала, цар помидораш гулъеча новкъостал ду шоай бригадерча Читамурова Небий, Сулейманова Лейлай звеноштa, Баташев Iалауддина бригадерча Умахапова Хаде звенойна.

Шоай кулгалхо дукха еза звено членашта, теш уж цунах. Теш, цIаккха а даьсса дош ПаьтIамата багара ца доаландаь, ше луш бола хIара хьехам, вахара гIулакх бокъонца шийна довзачара цо теландаь. Звеноцарча цхьанна а члена дагаягIац бокъо йоалаш из тIачайха, ца доагIар цо аьнна, бригадирацеи специалистащцеи дага ца йоалаш из Iийна моттиг. Болхлошта фу эш ховш, эшшача хана оарцагIйоалаш новкъост я из. Баьца дaараш кхеделга сезонни болх болчара дIабаьннаб Чичаевой ПаьтIамата звенона. Iай а тIехьа ца социйташ ду цар балхаш. Парникаш, кхашка хий дехка харшаш тоадар, моттигера удобренеш кхашка дIакхахьар, чуйнна дешар—иштта да Iан лоацача деношка звено гIулакхаш.

...Пригородное яхача юрта, совхоза отделене конторе, клубе, библиотеке — массанахьа а нийслургъя Чичаева ПаьтIамат. Сеннахчох лаьца дувце а, нийсадари бакъдари мара аргдац ПаьтIамата, хIаьта бакъдолчох саг дIакхетавалцца юха а яргIяц. Совхозерча берригача къахьегархошта шийгара дика хьокхам а гойташ, хьалхарча мугIаре латт из къахьегаме.

И. ХОМЕННО,
№ 3 йолча сомий-баьца дaарий совхоза воккхагIа вола инженер-гидротехник.

СИХАГIА ЧАКХДАХА ГУЙРАН БАЛХАШ!

☆ ☆ ☆ ☆

План кхоачашъяьй

Социалистически яхье а баьнна Сийлахь-боккхача Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа бахара доккхий толамаш деахаш къахьегаш я Наурски района «Комсомольский» совхоза шоллагIча отделене цхьоалагIча бригада коллектив.

Наькъа бIоаххал хьалъоттадаь латт тускараш. Комсий гайдолгех йизача ведрашца цахаддаш хьатIаух царна Хасанов Шаруде кулгалдеча бригада членаш.

Бригадир а хайна Iац. Комсаш цIена чуэций хьожаш чакхвоал из плантацешка. Цхьаволчоа гайдолг мишта хоададе деза дIахьех. Грузчикашта новкъостал ду. Холу шоай балхах безам бенна бригада членаша къахьегилга.

Комсаш чуэцара планови задани районе эггара хьалха кхоачашйир цу бригадо. Совхозе массарел хьалха коммунистически къахьегама сийлен цIи елар цу коллективана.

Цу коллектива юкъе хьинаре къахьегаш ба района дикагIа бола комсаш гулъераш Порядина Евдокия, Песоцкая Зинаида, Капран Наталья.

Цхьа барт болаш дика къахьег дуккхача къамех болча нахах латтача коллективо. Эрсашта уллув болх беш хьабоагIа бригаде хьалха латта нохчий кхалнах—Героева Хамсат, Махадаева Хабжат, кхыбараш.

— Тха бригадо дIайийна 66 гектар комсаш я, — йоах Хасанов Шаруде. 25 саг ва тха коллективе даим болх беш. Дукха къахьега дийзар тха бIаьсти хургболча хьувкъама лард йоллаш.

Бригада опыт дIаэца дукха ихаб укхаза районера комсаш кхеераш.

— Комсаш дика хьувкъаяр духьа плантацешта доаггIача тайпара гIулакх дара тIаерзаь яр массане уйла,—йоах дIахо Хасанова. Сатоссаш дIаболабора болх. 250—300 процент кхоачашйора хIара болхлочо ший ден нормаш. Дерригача лаьтта шозза оасар дир, кхозза культивацийир, ворхIазза молхаш техар. Хьийга къа довнзар. Хьахиннараш дог гIоздоахаш дар.

Шера планах 396 тонн чуэца езача 44 гектара тIара хIанзле 462 тонн чуийца яьнцай бригада. ХIара дийнахьа 30 тонн гаргга комсаш дIайохьийт цар района винзаводашка.

Бригаде шерра яьржай социалистически яхь. Дийнахьа шин норма кхоачаш ца еш цхьа саг вац коллективе. ХIаьта хьалха латтараша хIара дийнахьа 1100—1200 килограмм комсаш хьайоах. Хьалха латтараштa хIара пхи ди массаза дала премех 10 сом хьожаду. Уж премеш еннай Песоцкаяйна, Капрана, Батаева, Порядинайна.

Батаев Солтахьмад опытни комсаш кхеер ва. Из ва дийнахьа 1380 килограмм комсаш хьайоахаш рекорд оттаяр.

Комплексно бу бригаде болх. Песоцкаяси, Капранеи, Порядинаси цхьана бу болх. Цу хьалха латтача опытах комсаш чуэцарах хьахулараша дог гIоздоах. Цу кхаьнне хIара дийнахьа цхьацане тоннал совгIа комсаш чуэц. Цхьанне вокханна новкъостал а деш дика дIахьу цар шоай болх.

Гуппвой методах болх барах къахьегама овсарле совйоал, цудухьа массанахьа а комсаш кхееча бригадашка дIайоаржае еза цар балха опыт.

В. ПАРАМОНОВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА БРИГАДЕ

Ха дика латт. Бакъда, Iа хьатIаккхача дукха ха йисаяц, цудухьа механизатораш тIагIертта къахьегаш ба ханнахьа гуйрана балхаш чакхдахара.

Геттара лоархIаме да ханнахьеи дикеи гуйрана ялаташ дIадер. Из дика кхетадеш ба Шаьла района «Джалка» яхача совхоза цхьоалагIча отделенерча Магомадова кулгалдеча шоллагIча бригада членаш. Коммунистически къахьегама бригада яха цIи яккхара къовсам лоаттабеш я из бригада. Укх шера 200 гектара тIа дIадийнадар цар кIа. Дика хьийкъадар из. ХIара гектара тIара 22 центнер кIина яьккхар.

ХIанз тIадоагIача шера кхебергболча хьувкъама терко еш ба бригада членаш. Горохи силоса лаьрхIа хьажкIаши чуийца даьнна лаьтташ кийчдаьд.

ХIанз гурахьа дувш дола кIа дIадувш латт. ЛерттIа болх бу сеялкаша. Листа дIадув цар кIа. Сеялкашта тIехьа токхоча хIамашца лаьтта цамца а доахаш нийсду. Дика вIаштIехьбаьккхаб ялаташ дIадувш йоахкача агрегатий болх. ХIара бригада член бехктокхаме ва ший участке беча балха.

—Оаха къовсам лоаттабу коммунистически къахьегама цIи яккхара, цудухьа тхо декхарийла да массанахьа хьалха латта,—йоах тракториста Дадаева. Цул совгIа, юртбоахама министерствас хьахкайкаьча конкурсе дIакъа лоацаш я цар бригада. Бригада тароташ дIалаьрхIача ала йиш я цар цу конкурсе хьалхара моттиг яккха могаргхилар.

Укх деношка 550 гектара тIа гурахьа дувш дола ялаташ дIадийна баргба уж. Массаза а цхьатарра баьб болх агрегаташа. Нагахьа санна тахан хьалхле Умархаджиевс лелаеш хилча, хIаьта кхоана из хьалхле а Дадаевга е кхыволча механизаторга хул. Иштта яхье а баьнна хьинаре къахьегаш хилар бахьан долаш аьттув боал цар сихха ялаташ дIалийна даха.

Деррига а планах 14 процент мара гурахьа дув ялаташ дIадийнадац «Джалка» яхача совхозе. ХIаьта цу совхозе массанахьа Магомадова кулгалдеча бригаде санна цу гIулакха лерттIа терко еш хиннаяларе селла тIехьабусаргбацар уж гурахьа ялаташ дIадера. Из гIулакх тесса дитад совхоза кулгалхоша. Шекара свеклаи хьажкIаши йовш латт совхоза керттерча агронома Магомадов Iамар-Iаьлас. Беррига низ цу гIулакха оарцагIбаьккхаб цар. Из иштта дале а ханнахьа гурахьа ялаташ дIадийна лаха-м деза цар.

М. АЛБОГАЧИЕВ, тха собкор.

Агротехника кхоачашъе

«Гудермесский» совхозе аханел совгIа долча лаьтта дув гуйран ялаташ. Кхыча культурашка диллача цар дика пайда эц гурахьеи—Iайи, бIаьстийи хиннача йоачаех.

Из иштта дале а гурахьа дув ялаташ дIадера агротехника телхаяьй укхаза укх шерралца. Лаьтта дика кийч ца дарах, дIадув фу нормах доагIачул кIезигагIа а тIехигагIа а дIадерах, из ший ханнахьа дIадувш ца хиларах во хьувкъар ялат.

ДIадахача шерашка дувлийта гIалалаташ укх шера дувлийтац. Гурахьа дув ялаташ дика хьувкъ горох, шекара свекла, силоса а ялатийна а лаьрхIа хьажкIаш хиннача лаьтта.

КIал йийна хинна культура чу ма ийццанге а лаьтта кийчдир укхаза. Оасар ца хийийтара, пайданера веществаш Iоаяра, тIоадал соцаяра дуьхьа ду совхозе лаьттанца мел ду кийчон балхаш.

Хиш декхача лаьтташ тIа тоадал соцаяр чIоагIа лоархIаме гIулакх да.

ДукхагIдолча лаьтта фу дIаделе хий диллар, хIаьта юхедисача гурахьа дув ялаташ дIадийнача лаьтта тIехьагIа дулларгда.

Гудермесски районерча хьалашка удобренеша мел пайда лу тахкара «Гудермесский» совхозе гурахьа дувча ялаташта мел удобренеш эш, мича хана, мишта товса еза хьожаш производственни опыташ ергья.

ДIадувча боараме цIенеи стандартахи дола духхьал районировани сортах дола фу мара дIадец укхаза. ДIаделе хьалха гурахьа дувча кIина цхьан тонна лаьрхIа 1,5 килограмм, мукха — 2 килограмм гранозан а тохаш кийчду фу. ДIадувча дийнахьа 12 процентни гексахлорана дуст тох фуна.

Цхьан гектара тIа нормах 4,5—5,5 миллион кIи фийги, 4—4,5 миллион мукха фийги був.

ДIадувча фуна боарам телха ца байтара тIахьожам лоаттабу совхозе.

ДIадув фу 5—6 сантиметр кIоарга дув.

Пхийтта дени пхийтта буси дIадийна довла лаьрхIад гурахьа дув ялаташ. Къаьстта теркам тIабохийт фуна лаьрхIа ялаташ дIадувча участкашта. Дика хьувкъам луш дола лаьтташ дIакъоастадаьд цу участкашта. ХIаьта минеральни удобренеш цу участкашта эггара хьалха дIакхоачийтаргья.

И. РЯБОВ,
Гудермесски района «Гудермесский» совхоза воккхагIа вола агроном.

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ

Укх шера тха бригадо дика толамаш даьхад. Гидуаргаш чуийцай оаха. Гидуаргий а хьувкъамо хьагойт цу культурах боккха пайда хинналга. 350 гектара тIара 4000 центнер ганараш чуэца лерхIаш дар тхо, тIаккха чубена хьувкъам 6000 центнер ба. Цхьайолча участкашкара хIара гектара тIара 20 центнер ганараш чуийцар бригадо.

Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара царна баьнна хьувкъам 17 центнер бар. Из лакха хьокхам ба.

Гурахьа дув ялаташ дIадувш а боахк механизатораш. Культураш чуэцаш йоаххача комбайнашта тIехьа лаьтта кийчдеш дискови лущильникашца трактораш лел. Цар гидуаргаш чуийца даьннача кхашка йиса чIегIаш оат, лаьтта кIаьдду. Царна тIехьа йолхьингашца чIегIаш хьагулъеш волокушашца кхай йисте Iотехкаю. Цу гIулакхо аьттув хулийт цхьаддаш еррига агрегаташца болх бе.

Лаьтташ оахаш боахкача трактористаша Дуров Павелеи, Орлов Васелеи хIара дийнахьа нормел совгIа 1,5—2 гектар оах.

ХIанз хьажкIаш чуэца йолаеннай тха бригада.

Н. КУЗНЕЦОВ,
Сунженски района «ЦIе Эснар» яхача колхоза комплексни бригада бригадир.

Наурски чхьагIар доаккхача завода коллектив къаьстта дика къахьегаш я укх шера. Комсаш чакхъяхара шера план цхьоалагIча октябре кхокхоачашъяьй, планал совгIа хIанзлехьа чакхъяьха комсаш 800 тонн я. Уж толамаш доахача дика къахьийгад нн. Полушкинас, Усманова, Молчановас, кхыбараша.

Сурта тIа: Полушкина Валентина болх беш я.

И. Плиева сурт.

Къахьегамхой хьашташ бахьан долаш лоаттабеча къовсаме

П. ПИМЕНОВ, ВЦСПС секретарь.

Ткъо шу хьалхагIа дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болама исторе чухь эггара хьалха вIашагIъеллар сихагIа фашизм йохаяра, чIоагIеи бIаьхеи машар оттабар духьа, тоIадаь доахкача халкъашта къамий кортамукъале яккхар духьа, къахьегамхой социально - экономически хьашташи демократически бокъонаши бахьан долаш лоаттабеча къовсаме болхлой класса деррига низаш кхотаделга декхар а даь шийна хьалхашка оттадаь, бокъонца дерригдунен йола организаци. Из организаци я цу хана хиннача къамий профсоюзни центрех дуккха а дукхагIъяраш шийна юкъе лаьца йола Дерригдунен профсоюзий федераци.

Дунен халкъашта юкъерча болхлой класса бIарчча цхьа организаци вIашагIйоллача доккха дакъа лаьцар советски профсоюзаша. Сийлахьбоккха дай-мехка тIом лаьттача халача хьалашка цар толамца дегIакхийлар Англе, Франце, кхыча мехкий профцентрашцара шоай контакташ. Советски профсоюзий цу гIулакхаша новкъостал дир 1945 шера февраль бетта Лондоне Дунен халкъашта юкъера профсоюзий конференци гулъяра. 40 мехка профсоюзаша дакъа а лоацаш Лондоне хиннача конференце лард еллар Дерригдунен профсоюзий федерацена.

1945 шера сентябрь бутт бовш Париже хьайийлар 56 мехкарча 65 миллион болча къахьегамхошкара баьхкача делегаташа дакъа лаьца йола II-гIа Дерригдунен профсоюзни конференци. 3-ча октябре Дерригдунен профсоюзий федераце устав тIайийцар цо, хIаьта конференцех шийх цу хана денз I-гIа Дерригдунен профсоюзий конгресс хилар.

СССР-ей вокх социалистически мехкийи профсоюзашта нийсса ВФП-ена юкъейоагIа Ерригъюкъара къахьегама итальянски конференци, Франце Ерригъюкъара къахьегама конференци, Ерригиндийски профсоюзий конгресс, Индонезе профсоюзий Центральни организаци, Судана профсоюзий федераци санна йола капиталистически мехкий йоккхий профсоюзни организацеш, Европа, Азе, Африка, Латински Америка мехкий дуккха кхыйола профсоюзаш.

1949 шера федераци вIашагIъякха вIаштIехьдаьннача империалистийн болхлой цхьоагIон моастагIийн оагIонгахьара цахаддаш атакаш ешшехьа а, эггара йоккхагIа йола дунен халкъашта юкъера профсоюзни организаци а хинна дIаэттай ВФП. Аьлча кхоачамба, дунен дерригача мехкий профсоюзий 205 миллион членах 120 миллион совгIа бараш хIанз цун мугIараштa юкъеэза хилар.

Дерригдунен профсоюзий федераце дунен халкъашта юкъера авторитет тIа-тIа дукхагIа лакхлуш хилара тешал ду цун конгрессаша. Болхлой классеи цун профсоюзийн сийлахьдоккхийча низий йоккха демонстраци, шереи дуккхача викалех латтеи профболама дунен халкъашта юкъера форум а хинна дIаэттар 1961 шера Москве хинна профсоюзий V-гIа Дерригдунен конгресс. Конгресса балхаца дакъа лоацаш бар 97 мехкарча, 143 миллион болхлои гIулакхера саги юкъе лоацаш йолча профсоюзни организацешкара делегаташи наблюдателаши. Дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болама лоархIамегIара документ а хинна дIаэттар конгрессо тIайийца, хIанзарча этапе къахьегамхой хьашташи бокъонаши лоаяра профсоюзаша чакххаха дезача гIулакхий программа.

Дерригдунен профсоюзий федераце гIулакхаш, массаза а, из вIашагIъеллача хана денз, лоархIамегIара моттиг дIалоацаш хиннад къахьегамхой массане а юкъара машари халкъашта юкъера доттагIали чIоагIдар духьа, империализма агрессивни гIулакхашта духьала лоаттабеча къовсама оарцагIбахара дешаш.

ВФП дуккхаза а хьдда протесташ яьй Вьетнамерча США агрессена духьала, шоай даьхен паргIато бахьан долаш Къулбехьен Вьетнаме халкъо лоаттабу нийсхон къовсам хьаллоацаш. ВФП инициативах вIашагIа а теха къовсам лоаттабеча Вьетнама халкъаца раьза йолаш Дунен халкъашта юкъера 2-гIа профсоюзни конференци хилар Ханое укх шера июнь бетта юххье. Цу конференце балхаца дакъа лаьцар 60 совгIча мехка викалаша, цу лаькъе советски профсоюзий делегаце а. Конференце тIахьехам бир США агресси сов чехка соцаяйтар духьа, Къулбехьен Вьетнамера американски бIунаш арадахийтари американски базаш дIаяхийтари духьа, ДРВ-е территорена чуетта бомбаш сов чехка соцаяйтар духьа шерра болам боаржабара. Советски къахьегамхоша дизза хьалхашкахьа вьетнамски халкъа гадоаккхаш дола ВФП гIулакхаш, материальни новкъостал ду къовсам лоаттабеш долча Вьетнама халкъа.

Ерригача континенташкарча къахьегамхошта юкъе шерра хьаллаьцар ВФП массанахьа а чакхйоаха малхбузенгермански реваншизманеи милитаризманеи духьалара дунен халкъашта юкъера кампанеш. Турпалерча кубински халкъа гадоаккхаш, паргIатон гIайренна духьала блокада вIашагIйолла, Куба Республикана духьала агресси хьоае гIертача США империалисташта духьалара кампанеш.

ВФП — из а нийсхонни паргIатони идеалаш гаргара а еза а йола классови интернациональни пролетарски организаци. Цо леррагIа хьаллоац Азе, Африка, Латински Америка халкъий къаман - кортамукъален болам. Халкъий кортамукъален къовсам хьаллацара дерригача мехкий къахьегамхой оарцагIбоахача лоархIамера дакъа лоац ВФП вIашагIъехкача, Къулбехьен Вьетнама, Къулбехьен Африка, Адена къахьегамхощцеи халкъащцеи раьза йолча дунен халкъашта юкъерча профсоюзни комитеташа.

ВФП а дунен халкъашта юкъерча цун отраслеви профсоюзий объединенеша а (МОП) укх тIеххьарча пхе шера вIашагIъеххай Испанеи Францеи горнякий а юртбоахама болхлой а забастовкаш монополей бокъо йоацача гIулакхашта духьала Итале, Исланде, Японе, Англе, Чиле, Аргентина, дуккхача кхыча мехкий къахьегамхоша лоаттабеча къовсама бокъонца классови дунен халкъашта юкъера гадоахаш йола Iалаьмате дукха кампанеш. Цу къовсамех дуккхадараш къахьегамхой кот а боалаш чакхдаьннад.

ВФП чIоаггIа уйла тIайохийт къахьегача кхалнаьхеи кагирхойи бокъонаш а хьашташ а лорадара. Федераце инициативах 1956-чеи 1964-чеи шерашка гулйир къахьегача кхалнаьха проблемашта йола дунен халкъашта юкъера конференцеш, хIаьта 1958 шера—къахьегача кагирхой Дерригдунен конференци. Цу конференцеша новкъостал дир цхьатарра хьийгача къих цхьатарра мах телара принцип чакхъяккхар духьа, къахьегача кхалнахацеи кагирхошцеи лелаю дискриминаци дIаяккхийтар духьа цар къахьегами унахцIеной лораяра гIулакх тоадар духьа капиталистически колониальни мехкий профорганизацеша лоаттабу къовсам дегIабоалабара.

Дуккхача капиталистически мехкашка лийца а лийца, набахта чубехкар денал дола профсоюзий кулгалхой. Полици тIаккхувш ба Испане, Аргентине, Японе, Венесуэле, кхыча мехкашка забастовкаш еча дакъа лоацаш хинна итташ эзараш нах. Профсоюзий бокъонаши демократически паргIатонаши массе тайпара IотеIаю США, ФРГ-е, Къулбехьен-Африкански Республике, Португале, Бразиле. ВФП-ас доккха новкъостал да а даьл, да а ду капитала мехкашка болхлошта духьаларча репрессей жертвашта.

Дерригдунен профсоюзий федераце къовсам лоаттабу къахьегамхой къовсама цхьоагIо хилийтар духьа. Из нийсеи кхоачашдулургдолаши гIулакх да, хIана аьлча дерригача мехкий профсоюзашта хьалхашка латт шоаш кхоачашдара низаш вIашагIтохилга дIадехаш дола дуккха юкъара декхараш. Дерригача дунен тIарча къахьегача наьха юкъара моастагIа ва — империализм. Уж вIашагIтох юкъара хьашташи дагалаттараши цаIаш хиларо — машар, къаман лоIам, вахара чIоагIа лоархIаме дола социальни экономически хьашташ бахьан долаш лоаттабеча къовсамо. ЦхьоагIо — из да болхлой класса бе доалла низ бола герз, цун къовсаме толам баргхиларах бола тешам.

Советски профсоюзаша леррагIа къовсам лоаттабу классови интернациональни лардаш тIа дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болама дерригача низий цхьоагIо бахьан долаш. Цар бувзамаш лоаттаду дунен тIарча бIаь совгIа мехкарча профсоюзашца. Уж вежарашха дола бувзамаш дегIа а кхувлаш тайп-тайпарча мехкий профсоюзашта даим доккха новкъостал а деш, цар цу тайппара ВФП-ена чIоагIа новкъостал ду дунен халкъашта юкъера цун декхараш кхоачашдеча, цо лелаю цхьоагIон политика чакхйоаккхача.

Федераце гIулакхашка доккха дакъа лоац социализма мехкий профсоюзаша. Боахами культуреи хьалъяра даькъерча цар опыто, къахьегамхой вахара боарам лакхбаро тоабу ВФП болх, аьттув бола хьалаш хулийт халкъашта юкъерча профсоюзаша шерра барт-цхьоагIон гIулакхаш леладара.

Ший дерригача гIулакхашца Дерригдунен профсоюзий федераце миллионаш болча къахьегамхошта хьалхашка чIоагIа ший сий а даькккхар, шийх тешам а болийтар. ВФП лоархIам лакхлуш латт, хIана аьлча болхлой класса хьашташта тешаме гIулакх ду цо.

1965 шера октябрь бетта, ВФП 20 шу дизар къахьегамхоша белгалдоаккхаргдолча хана, VI-гIа аргIанара Дерригдунен профсоюзий конгресс хьайийлай Варшаве. Конгресса ден повесткана юкъедоагIа дерригача мехкий къахьегамхоштеи профсоюзаштеи боккхача лоархIаме дола дешаш. Конгресса делегаташа дувцаргда V-ча Дерригдунен профсоюзий конгрессо тIайийца де дезарий программа кхоачаш мишта ю, уж хьожаргба пролетарски барт-йиши дунен халкъашта юкъера профсоюзий цхьоагIон дIахо чIоагIъяра дешашка. Конгрессо белгалдоахаргда халкъий къамаш-мукъадахара боламцара империалистически колониальни паччахьалкхенаш къонача, дукха ха йоацаш кортамукъа яьннача паччахьалкхений гIулакхашта юкъегIертара духьала лоаттабеча къовсамнара болхлой классеи цун профсоюзийи барт-йиш дегIакхувларгйолаш дола наькъаш.

Ший ткъо шу дизара къахьегамхой деналера классови организаци а йолаш накъа енай Дерригдунен профсоюзий федераци.

Дозанал дехьара

ПРОФСОЮЗИЙ КОНГРЕССО БОЛХ ДІАБОЛАБАЬБ.

Варшава. ТАСС-а Спец. Корреспонденташа И. Масленниковеи В. Кузнецовеи хоам бу:

Дерригдунен профсоюзий федераце 20 шу дизара хетаьча торжественни заседанеца хьайийлар Варшаве 8 октябре Дерригдунен профсоюзий VI-гІа конгресс. Цун балха юкъе дакъа лоацаш ва дунен 98 мехкарча 150 миллион профсоюзий члена хьалхара вена 600 гаргга делегат. Советски делегацена керта ва ВЦСПС председатель В. В. Гришин. Заседане хилар ПОРП-а а ПНР правительства а кулгалхой.

АНГЛО-КЪУЛБЕХЬЕНРОДЕЗИЙСКИ ПЕРЕГОВОРАШ ЮКЪАХЪЯЛАР

Лондон, 9 октябрь. (ТАСС). Укхаза Къулбехьен Родезе премьер-министра Ян Смитаи английски правительства кулгалхоштеи юкъе хиннача переговораша лийрхІачох хІама хиланзар. Цу переговорашка дувцаш дар из мохк ший лоІаме бутилга дІадехаш къулбехьен Родезийски правительства тІадена дош, нийсагІа аьлча, Къулбехьен Родезе бахача кІайча кІезигагІа бараштa виъ миллион болча африканций кхел къестаяра мандат лулга.

Кепа теха араяьккхача коммюнике тІа яхачох, чІоагІа йикъьенна дискуссеш лаьтта йоллашехьа а, «Къулбехьен Родези ший лоІаме йитара хьакъехьарча деша вІащдухьал этта уйлаш» гаргайоагІаргйола наькъаш ко раданзар.

Лондоне вІашагІкхийттача хана къулбехьенродезийски расистий викалаша леладаьча гІулакхаша хьахьекхар, шоаш массаза а тІатийса кхерам чакх а боаккхаш мохк ший лоІаме хулга шоашкара вІаштІехьдакка уж кийча хилар.

ИНДОНЕЗЕ КОМПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

ДЖАКАРТА. КПИ ЦК Политбюрос 30-ча сентябре хиннача событешца дувзаденна яь заявлени индонезийски кхыча мехкийи корреспонденташка дІаелар Индонезе Компарте викало. Цу тІа йоах:

Индонезе Республика герзашцарча низий лакхехьарча командующе, индонезийски революце баьчча президента Сукарнос яь возвани бокъонца Іома а яь, КПИ ЦК Политбюрос дІакхайкаду из возвани ше бІарчча хьаллоацаш хилар, КПИ еррига комитеташ, парте берригa членаши сочувствующи бараши, хІаьта иштта КПИ членаша кулгалдеш йолча еррига революционни массови организацеш а тІахьех из кхайкарал чакхдаккха новкъостал дара.

ХІаьта «30-ча сентябрерча боламах» лаьца аьлча, КПИ ЦК - ас лоархІ, из болам гІишлой эскара чура гІулакх хилар, хІаьта Индонезе Коммунистически парти цунца цхьаккха гІулакх долаш ца хилар а.

КПИ ЦК - ас дерригa халкъ тІахьех фелал лакхьяра, къаман барт-цхьоагІон фронт чІоагІьяра.

(ТАСС).

Л. Джонсон операци яйта вижав

Нью-Йорк, 8 октябрь. (ТАСС). Селхан саррахьа бийса юкъеяхача хана Бетесдерча тІема-форда госпитале Іовужавир США президент Джонсон. Цига сим дІабоаккхаш тахан операци ергъя цунна. 10—14 ди доаккхаргда президента госпитале уллаш. Кабинето а Джонсона ше а яьча решенех, цо госпитале йоаккхача хана, нагахьа санна моллагІа хинна а президента функцешта юкъедоагІарех саггота чакхдаха дезаш гІулакхаш хуле, цу дешаех де дезар чакхдоаккхаргда США вице-президента Хэмуфе.

НАПАЛМ ПАРТИЗАНАШТА ДУХЬАЛ

ГАВАНА, 7 октябрь. (ТАСС). Меса-Пелада яхача районе (Куско яха департамент) партизанашта го бара операцеш дІахо чакхйоахаш да Перу правительства герзашцара низаш. Операце лерхІар— правительственни бІунашта цІенхаштта хІамаш етташ, доккхий зенаш деш йолча партизански отрядашта го белгеи уж хІалак елгеи, яхаш хоам бу Пренса Латина агентства.

Правительственни бІунаша цу лоаман районе партизанашта духьалара керда наступлени йолайир фецарча тІема низаша массехк дийнахьа вІаштта напалма чуйоалла бомбаш кІирьяь чуйийттачул тІехьагІа.

Перуански кепа йоазоно белгалдоаккхачох, бомбаш чуеттар бахьан долаш баха нах дукха боабаьб.

ОАР-е ДИЙЛХА ДОГІАШ

КАИР. ОАР-а къилбседа-малхбоален районе чІоаггІа дийлхача догІаша доккхий зенаш даьд Исмаилия, Суэц яхача городашкеи дуккхача кхыча пунктaшкеи бахача наха. Іаьржа ихача хиша дохадаьд нах чубаха цІенош, наькъаш. дІадийна дукха ялаташ доадаьд, нах бахача дуккхача кварталашка хий чухьийддад. Чубаха цІенош доацаш бисаб бІаьш дезал.

ОАР-а Іаьдалаш чІоаггІа оарцагІа а даьнна, кхы дІахо хига зуламаш ца дайтара къовсам лоаттабеш да, хало тІакхаьчарашта новкъостал даьд. Хатар хиннача районашка кхачеи медикаменташи кхухьийт.

ИНДОНЕЗЕРА ХЬАЛ

Джакарта, 8 октябрь. (ТАСС). Индонезе столицера хьал дукхагІа кхохкаденнад Индонезе Коммунистически партеиеи цунна тІехьарча организацештеи духьалара кампани чІоагІъяларца дувзаденна. Джакартерча эскара тІахьожамах йолча радиос масса хана хьакхайкаю Компарти дІайоаккхилгеи цун кулгалхой лувцалгеи дІадехаш йолча тайп-тайпарча аьттехьарча партей, профсоюзни, бусалба наьха кагирхой организацей заявленеш.

Коммунисташта духьалара демонстрацеш йолаеннай городе. «Нахдатул улама» яхача бусалба наьха партецеи ший хана дІаяьккха хиннача Машуми яхача бусалба наьха партецеи ювзаенна йолча организацей массехк эзар члено, тахан улицашка ара а баьнна, коммунисташта духьалара лозунгаш кхайкадора.

Іурра доагадаь урагІдахийтар Индонезе Компарти чуилла цІенош, доагадаьд КПИ цхьайола районни комитеташ чуйола цІенош а. Йохаьйи Индонезе профсоюзий Центральни организаце, «Халкъа кагирхой» (Пемуда Ракьят) яхача организаце, дуккхача кхыча прогрессивни организацей штаб-квартираш.

Газеташа хоам бу коммунистически, кагирхой студенчески организацей членаш даим лувцаш латташ хиларах.

УРУГВАЕРА ХЬАЛ

МОНТЕВИДЕО, 9 октябрь. (ТАСС). ХІанз а осадни положени я Уругвае. Радиос деча хоамех, кхыметтел лоацдача хана телаш хинна отпускаш а дІаяьха кога тІа оттаваьв эскарера, полицера, столични гвардера 20 эзар совгІа салте. Къамак шІейш а дез ца деш соцадаьд. Массанахьа а оттабаьха деш салтий латт. Цахаддаш лувцаш чубехк профсоюзнии студенчески кулгалхой. БІаь совгІа саг лаьцав. Профсоюзни помещенеш дІалувцаш я полици.

Конго (столица Леопольдвиле а тІехьа латаш ба повстанцеш. Чомбовски бІуний къулбехьерчеи къилбаседерчеи, наемникаша Уихсеи Хореи кулгалдеш йолча, группашта доккхий зенаш ду.

Кепа йоазоно хоам бу повстанцаш контрнаступлени еш ба яхаш.

Сурта тІа: джунглешкара повстанцаш.

Камера Пресс-ТАСС сурт.

ГУРЖИИ ССР. Телеви яхача городе хьалдаьд берий библиотека керда цІенош. Цхьа ший тайпара да из библиотека йиллара истори. Цкъа, Грузе культура Министерстве а яха, шоай городе Телеве берий библиотека хьалъяра шийна новкъостал делга дийхадар ха яха йолча цхьан кхалсаго. Тешаме къахьийгача цу кхалсаго ше къахьегаш даьхача дуккхача шерашка 12 эзар сом Іоадаь хиннад. Из ахча гулдеш дукха шераш ше дІаахийтадале а из дІадахийтара гІулакх цу сахьате хоададир цо.

Елена Захарьевна Оганезова профессега диллача хьехархо я. Сахкетарг хилча гІоне ше мел яькха ха бераш кхетамца кхедара— башха дикача гІулакхага яхийтай цо. ХІаьта хІанз, ше пенсе яха йолаш, кхы цхьаькха а дика гІулакх де безам хилар цун.

КІезига къахьега дезанзар Елена Захарьевнай цІенош хьалдаь доахаш. Из гІийртар библиотекана города юкъмоттигера дика участок къоастаййта, цІеной проекта, хьан а, мишта а, фу материалех а цІенош хьалду дух тІа йийлар.

Городе бахаш бола нах цецбувлар, цу заьлза а ха яха а йолча кхалсага селла дукха низ а хьинар а мичара доагІа ца ховш. Камаьршача динача кхалсаго библиотека инвентарь Іалашъе а кходаь хиннад ахча.

Библиотека чу керда мебель оттаяьй, тархенаш тІа 25 эзар книжка хьалъоттадаьд.

Берrаш гонахьа а долаш библиотеке геттара каст-каста бІаргагу къаьна хьехархо. Цо къонача дешараштa новкъостал ду литература, харжа, хьехамаш ду, произведеней авторех, турпалех лаьца дола къамаьлаш ду.

Сурта тІа: Елена Захарьевнайна гобаьб телевски 1 городской берий библиотека къонача дешараша.

И. Давидашвиле сурт. ТАСС фотохроника.

«СОВЕТСКИЙ ДАГЕСТАН» ЯХА ЖУРНАЛ

МАХАЧКАЛА. Кепа теха араьяьнай КПСС Дагестански обкома «Советский Дагестан» яхача общественно-политически литературни журнала эггара хьалхара номер. Журнала хьалхарча оагІо тІа — В. И. Ленина сурт, «ЦІеча Дагестана» аьнна цо даь йоазув а тІадолаш. 1921 шера Кремле дагестански делегаци тІаийцай В. И. Ленина. Цига вІашагІкхетар диц ца далийтар духьа лоаман мехко бахкийтараштa совгІата деннадар из портрет.

Журнала тІара массехк материал Сийлаь - боккхача Октябра 50 шу дизара хетаь я. Царех да дагестански делегаци тІаийцача хана В. И. Ленина даь йоазув, цІаккха дицлургдоаца цига вІашагІкхетар дувцаш дола дас санна В. И. Ленина Дагестана халкъий яьча йоакхон хьакъехара документаш. Иштта кепа тохаш я «Лоамарой Ленин волча» яха В. Горчакова сурта репродукци а.

Журнала хьалхара оагІув хьаиллалу парте дагестански обкома хьалхарча секретара А. Д. Данилова язъяьча «Цхьа дезал а хинна массанена а дагалаттачунга» яхача статьяца.

Журнал кепа теха арадалар — Дагестана политически культурни вахарера йоккха событи. Шин бетте цкъазза арадувргда из.

(ТАСС).

КУЛЬТУРА УЧРЕЖДЕНЕШ ОКТЯБРА ЦІЕЙНА КИЙЧО ЕШ...

Укх деношка Шелковской района культпросветболхлой хьатІадоагІача Октябра цІей сийна витринаш, стендаш, выставкаш кийчъеш ба. Производственни участкашка, полевой станашка, хьатташка революционни темаех лаьца беседаш, лекцеш еш. Дика чакхъьлар, масала, Менжинске цІерахча колхоза хьатта хинна «Октябрьски революци Грознеи Нохч-ГІалгІайчен лоамашкеи» яха беседа. Гулбеннараша безаме ладийгІар из беседа яьча Курдюковский библиотека заведующи йолча Бабий Екатерина Васильевнайга. ХІаьта иштта сакъердаме чакхъьлар «Граждански тІема шерашка комсомольцаша леладаь сийлен гІулакхаш» яха Софронова книжка дувцаш хинна сайре а.

ДЫНА ДУХЬАЛАРА САЙРЕ

Каргалински культура ЦІагІа дына духьала йола сайре хилар. Лектора Мария Семеновна Паумовас «Дунен чухь вахар хьадоладаларах Іилмой дынон дувцар» яха лекци йийшар. Гулбеннараша теркаме ладийгІар кІоарга чулоацам болаш, дикка нах тешабеш лектора даьча къамаьлага.

Гулбеннараша дукха хаттараш дир лекторга. Гуш дар лектора даьча къамаьла хьакъехьа цар дикка уйла яьлга.

Сайре хилалехьа хьалха клубе кийчъьяьр «Іилмеи дын» яха стенд.

БАХАЧА НАХА ХЬАЛХАШНА ЯЬ ОТЧЕТ

Каргалински культура ЦІен болхлоша бахача наха хьалхашка шоай балха хьакъехьа отчет йир. Цар дІадийцар бахача наха дикагІа гІулакх дар духьа шоаш даьр, дІахо шоаш де лерхІар. Къаьстта дика лаьрхІар Каргалински библиотека болх (библиотека заведующи О. П. Светличная). Библиотеке хоза кийчъяь монтажаш, выставкаш я. Читальни зале каст-каста кердача книжкай хьакъехьа беседаш, обзораш ю. ХІаьта уж тайпа мероприятеш библиотека чу яь ца Іеш, фермашка, полевой станашка, хьатташка чакхйоах. Иштта сакъердаме чакхъьлар шурий-товарни ферма хинна «Кулга тІа улла дог» яхача Шемякина книжка хетаь дешарий конференци. **Г. КИНДЕР.**

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Теникий театро ший сезон дІайолаяьй

Отпускера цІаяьхкачул тІехьагІа Нохч-ГІалгІай Паччахьалкхен тенакий театра коллективаш республикал арахьа гастролешка хиннай. «Коллектив» ца оалаш, «коллективаш» аз хІана ях дашха деза. Тенакий театре ши коллектив я: эрсийи нохч-гІалгІайи труппаш. Административни кулгалдар цар юкъара дале а, хІаране ши-ший актерашни режиссераши ба цар, ши-ший репертуар а я. Эрсий труппо укх шера 30-гІеи нохч-гІалгІай труппо 8-гІеи сезон йолаю.

Парте тІахьех искусства деятелаш берашта башха - дика художественни произведенеш хьакхолара. Из тІахьехам тха театра балха программа я. Оаха дика кхетаду хьалкхувш йоагІа тІехье коммунистически, эстетически, нравственни хьисапе хьалкхеяр тха керттера декхар долга. Цулухьа берий театр художественно-педагогически учреждени лархІа езаш я, вешта аьлча, берий театр шоллагІа йола школа я. Аллха спектаклаш уваттаярпа доалаш дац театра декхар, цо дешархошта юкъе кхетама болх бу, советски берий искусствана карагІдаьннараш дІадувц къонача хьежархошта. Каст-каста вІашагІкхет школашка а театре а театра болхлойи дешархойи, къонача хьежархошта хьалхашка артисташеи режиссерашеи отчеташ ю, школьни теникий театрашта шефски гІо ду.

Укх шера дІабахача бархІ бетта тха театра йиъ керда спектакль оттаяьй: «Конек-горбунек», «Сэмбо», «Зене витамин», «Хьуна сахьаташ». 482 спектакле 52250 бер хиннад. Тха театра коллективаш хиланза йола моттиг лаха хала да вай республике. Бакъда республике хинна ца Іеш, дуккхача кхыча моттигашка а хиннад театр гастролешка. Иштта, тхоай спектаклеш дІахьийкхар оаха Баку а Азербайджански ССР кхыча моттигашка а. Дагестански, Къилбаседа-ХІирийи, Черсий-Балкхаройи автономни республикашка, Ставропольски Краснодарски краяшка, Ростовски Астрахански областашка. Массанахьа а тха театр мел хиннача моттиге дега тІара тІаийцай цун спектаклаш.

Цох хетта ала дезаш да, вайцига а лоалахарча автономни республикашкареи краяшкареи, областашкареи теникий театраш хьоашалгІа ухилга. Иштта вІашагІкхийттача хана постановкаш цхьана ювцаро боккха пайда лу, къамий культураш йІаьхегІа ю, халкъий доттагІал чІоагІду.

ХІанз массехк дош кердача сезоне хургйолча тха программах. Нохч - ГІалгІай коллективо кийчъеш я дагестански писателя А. Абакарова «Нур-Эдин — Доше кулгаш» яхача фаьлгах йола спектакль. ХІаьта оттаде лаьрхІа да къонача нохчий писателя А. Дакаева «Майра кхо саг» яхача пьесахи, С. Михалкова «Сонта пхьагилг» яхача фаьлгахи, «Таласера чарахь» яхача фаьлгахи йола спектаклаш.

Эрсий коллективо оттаергъя «Щукана ларах» яхача фаьлгахи «Хувцанза дола соми» «Доше кІаьнки» яхача пьесехи йола спектаклаш.

Хоза кийчъеш да шинна а коллективо дІахьокха лаьрхІа спектаклаш. Дувла тханцига, бераш! Дог гІоздаьнна юхагІоргда шо.

Х. ШАИПОВ,
Нохч-ГІалгІай Паччахьалкхен республикански теникий театра режиссер.

ДЕШАРХОША СОВХОЗА ГІО ДУ

ІуйрЙина Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» яхача совхоза центральни усадьбе безаме гІараши иллеши дар хьахозаш. Уж хьажкІаш цІенъе арабаьнна Ачхой-Мартана бархІ шерарча школера дешархой бар. Дукха ха яхалехьа везткъеи пхиъ дешархо болх бе дІаэттар. Щенъяь яьнача хьажкІий гув хІара минута лакхлуш латт. Геттара дикеи сихеи болх бу 7-ча «А» классерча дешархоша. Массанена хьокхам телаш чуийнна къахьегаш я цу классе староста йола Джабаева Нюра. Иштта къахьегаш боахк цу классера дешархой Исаева Кулсум, Писаева Авлас, кхыбараш. Царел тІехьабисац 6-ча классера дешархой а.

Кхаь дийнахьа бІаь тонн совгІа хьажкІаш цІенъяьй бераша. Укхаза болх беш боахкача дешархой къахьегамцара безам чІоагІбеннаб.

7-ча «А» классерча дешархошта совхоза администраце сийлен грамота еннай эггара лакхагІа дола хьокхамаш дахарах.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

ФУТБОЛ

Селхан Ереване моттигерча «Араратеи» вай «Терекеи» футбольни командай матч хилар.

Матч йолаеннача 34-ча минуте «Терека» счет хьайийлар Чупахина, бакъда дІахо шоай аьттонех пайда эца вІаштІехьдаланзар вай футболистий. Счет 3:1 йолаш фусам-дай кот а боалаш чакхъялар матч.

ПЕНСЕЙ ХЬАКЪЕХЬАРА КЕРДАДАР

1956 шера 14 июле арадаьннача законо вай мехкарча къахьегамхошта Іалашдаьд дунен тІа эггара лакхагІарча боараме пенсеш ухилга.

Из закон долаш хьаденача 8 шера кхы а дуккха гІулакхаш чакхдаьхад пенсей боарамаш лакхдара, паччахьалкхен пенси ийде бокъо йолча наьха тайпаш дукхагІа хилийтара тІадерзадаь.

Пенсионераш гІадбугаш дола хувцамаш къаьстта а дукха хиннад 1965 шера.

Уж дувцарг а да вай.

1964 шера 31 декабре СССР Лакхехьарча Совета Президиумо тІайцар «І-чеи ІІ-чеи группаех болча инвалидаштеи кхаба саг воацаш бисача дезалаштеи долча пачахьалкхен пенсей эггара кІезигагІа дола боарамаш лакхдарах» дола Указ.

Ше чакхдаккхара оттаяьча ханашка диллача из Указ шин юкъа декъалу: пенсионерий цхьан категорена эггара кІезигагІа дола пенсе боарамаш лакхдаьд 1965 шера 1 майгара денз, хІаьта шоллагІчоа — 1965 шера октябргара денз.

Пенсе эггара кІезигагІа дола боарамаш 1965 шера 1 майгара денз лакхдаьдар СССР лораеш е тІема гІулакха кхыдола декхараш кхоачашдеш човнаш, контузеш, айпаш хилар бахьан долаш дале а фронте хиларца дувзаденна цамогаш хилар бахьан долаш дале а І-чеи ІІ-чеи группай инвалидаш хиннача мугІаре, старшинаш, сержанташ болаш тІема гІулакхе хиннарашта.

Лакхехьа белгалбаьча пенсионерий пенсе боарам 1 майгара денз оттабаьб: І группах болча инвалидашта бетта 50 соми ІІ группах бараштa 35 соми. Пенсе цу кердача боарама тІадетт:

а) болх ца беча пенсионерашта къахьега могардоацаш вола цхьа дезалхо хилча — пенсех 10 процент, шиъ а кхы дукхагІа а хилча — пенсех 15 процент;

б) І группах болча инвалидашта гІулакх дара лаьрхІа — пенсех 15 процент;

в) болх ца беча ІІ группах болча инвалидашта гІулакх дара лаьрхІа— пенсех 10 процент.

Нагахьа санна инвалид воккхагІча сержанта, сержанта, ефрейтора е воккхагІча матроса цІи йолаш вале, дерригa тІадеттараш а тІехьа дола пенси кхы а 10 процент лакхлу.

Масала доаладергда вай. І группагІара инвалид Санько тІема гІулакхе вахалехьа болх беш хиннавац. Фронте волча хана чов а хинна, сержанта цІи а йолаш комиссе мукъавалийтав из, хІаьта І группа инвалид махиллара 1944 шера денз пенси ийдеш а ва. Цун иждивенегІа цхьа бер да. Сержанта цІи йолаш хиларах а тІехьа дерригача тІадийттараща цхьана дІалаьрхІача 1 май тІакхачалца цо ийдаьча пенсе боарам 53 соми 30 кепиги долаш хиннаб. 1 мае денз цунна пенси дІалаьрхІад укх тайпара. Оттадаь пенси ше 50 сом да, цунна тІатехад: цунна эша гІулакх дара 7 соми 50 кепиги, бера лаьрхІа 5 соми. Сержанта цІи хиларах лакхдаьр а дІалаьрхІача цун пенсех хиннад бетта 68 соми 75 кепиги. Иштта гІулакхаца, нов Санько пенсена тІакхийттад бетта 15 соми 45 кепиги.

Из масал доаладаьд юрта боахамца бувзам боацача пенсионера хьожаду пенси лаьрхІа.

Юрта боахамца бувзам болча пенсионерашта хьежадеча эггара кІезигагІа долча пенсей боарамаш 15 процента лакхлу, хІаьта І группагІарча инвалидашта 42 соми 50 кепиги а ІІ группагІарчарна 29 соми 75 кепиги а хул. Пенсе цу боарамашта тІадетт деттанза даргдоацараш.

1965 шера І майгара денз вай республике гІолла кердача боарамагІа пенсеш ийдаьд 273 саго, царна тийннача пенсешта бетта лаьрхІача 2343 сом тІакхийттад.

1965 шера 1 октябрера денз вай республике кердача боарамагІа пенсеш ийдергда 12025 саго, бетта долча пенсешта тІакхетаргда 73630 сом.

Указах хила мадоагІара, 1965 шера 1 октябргара денз эггара кІезигагІа дола пенсе боарамаш оттадаьд:

І группагІарча инвалидашта — бетта 50 сом, инвалидал моллагІча бахьана хиннадале а бе доацаш;

ІІ группагІарча инвалидашта — бетта 35 сом, нагахьа санна инвалидал къахьегама сакхат е профессиональни лазар е тІема гІулакхе волаш цамогаш хилар бахьан долаш хиннадале;

ІІ группагІарча инвалидашта — бетта 30 сом, нагахьа санна инвалида юкъара лазар хилар бахьан долаш хиннадале а бера хана денз долаш хьадоагІе а:

Кхаба саг воацаш бисача дезала, кхоабаш хиннар моллагІча бахьанех веннавале а бе доацаш, эггара кІезигагІа дола пенсе боарамаш оттадаьд:

болх бе могаш воаца цхьа саг волчоа — 21 сом,

болх бе могаш воаца 2 саг волчоа — 30 сом,

болх бе могаш воаца 3 а кхы дукхагІа а волчоа — 50 сом.

Иштттача гІулакхашца І-чеи ІІ-чеи группаех болча пенсионерашта а кхоабар воацаш бисача дезалашта а (нагахьа санна пенси бІарччача боараме оттадаьдале) пенсеш юхалаьрхІад, нагахьа санна тІадийттараш а тІехьа дола пенси 1965 шера 1 октябралцца Указо оттабаьча эггара кІезигагІча боарамга кхоачаш хиннадеце. Царца лоархІаш бац хьалха тІехьа гІулакхе хинна тІема гІулакхе хилара декхараш кхоачашдарца дувзаденна доаца хатараш хилар е фронте хиларца дувзаденна доаца лазараш хилар бахьан долаш инвалидалла баьннараш. Царна пенсей боарамаш юхалаьрхІад, нагахьа санна тІадийттараш а доацаш дола пенсей боарамаш 1965 шера 1 октябрера денз оттадаьча эггара кІезигагІча пенсей боарамел тІех деце.

Иштта теркалде дезаш да болхлоерий гІулакхерча нахахи болча І-чеи ІІ-чеи группагІарча инвалидашта эггара кІезигагІарча боарамегІарча пенсешта цхьаккха а тІатохараш деш ца хилар. Из иштта да пенси эггара кІезигагІча боараме ийдеш болча кхоабар воацаш бисача дезалий хьакъехьа а.

Дизза доаца пенсеш юхалаьрхІад юкъара лазараш хилар бахьан долаш І-чеи ІІ-чеи группаегІара инвалидаш хиннача пенсионераштеи кхоабар воацаш бисача дезалаштеи, нагахьа санна:

а) І группагІарча инвалида е кхоъ а кхы дукхагІа а болх бе могаргдоацаш дезалхой болча кхоабар воацаш бисача дезала пенси 125 сомал лохагІарча алапех лаьрхІадале;

б) ІІ группагІарча инвалида е болх бе могаргдоаца щи дезалхо волча кхоабар воацаш бисача дезала оттадаь пенси 52 сомали 50 кепигали кІезигагІа хиннадале;

в) болх бе могаргдоаца цхьа дезалхо волча кхоабар воацаш бисача дезала пенси 70 сомал лохагІарча алапех лаьрхІадале.

Цу тайпара хІама хилча пенси лоархІ Указаца керда оттабаьча эггара кІезигагІча боарамга а дуллаш, йолаш йолча балха стажа дукхалга-кІезигалга хьежжа дукхагІа-кІезигагІа.

1965 шера 1 майгара денз эргаькхай болх беш болча Даьхен тІема ІІІ группагІарча инвалидашта пенсеш телара порядок. ХІанзара алапи мелла дукха дале а, кхыметтел нагахьа санна цунна пенси лаьрхІача алапел тІех из дале а — шийна оттадаьча пенсех 50 процент, хІаьта а вета а ийдергда цо, цхьабакъда, из бетта 21 сомал кІезигагІа-м хургдац. Из я 1965 шера пенсионерашка кхаьча цхьаькха а льгота.

Л. ОСИПОВА,
Нохч-ГІалгІай АССР социальни Іалашон Министерства пенсейи пособейи отдела начальник.

ЛадувгІа, хьажа

12 октябрь, 1965 шу.

РАДИО: 6.30 — «Нохч-ГІалгІайчен лаьтталеладархо» (эрсий меттала). 6.45—Ашараш. 7.10— «Грозненский рабочийи» «Комсомольское племяи» газетий обзор. 8.20 — «Сердало» газета оагІонаш тІара. 8.30 — Ашараш. 8.45— «Къона тІехье» яха передача (гІалгІай меттала). 15.00 — Нохч-ГІалгІай АССР - а заслуженни артиста Кобзон Иосифа концерт. 15.30 — «Къонал» яха передача (гІалгІай меттала). 15.45— Кунта-Хьажий мурдех дола бакъдар (нохчий меттала). 16.00 — Ведзижев Ахьмада «Коммунист» яха инсценированни дувцар — литературни передача (гІалгІай меттала). 16.15 — КПСС-а XXIII съезда накъаболхаш — беседа (эрсий меттала). 16.30 — Индустриальни Нохч-ГІалгІайче (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Моттигерча авторий ашараш. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — Концерт-беседа «Германски Демократически Республика композитораш». 9.45 — «Гуйранца цхьаь» — музыкальни новелла. 10.05 — Йоккхача симфонически оркестра лаьрхІа Гаджибекова концерт. 10.23 — «Шн байракх» яха пионерски радиотеатра спектакль. 10.45 — Полиашвиле «Данеи» яхача операх яь музыкально - литературни композици. 19.00—«Пловучий театр» яха Керна оперетта монтаж. 20.45— «Цхьан юрта» яхача спектакла монтаж (нохчий меттала). 21.45 — Фортепьянаца хьалхара оалача оркестра лаьрхІа Насидзе шоллагІа концерт. 22.13 — «Ракулл Кент— из со ва, господин! яха радиокомпозици.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 — Лоаца метражни фильмай сборник. 18.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий меттала). 18.40 — «Юрти нахи» (гІалгІай меттала). 19.10 — Деша даха ха йоацача бераштa лу английски метта урок. 19.30 — Доаханна Іана кийчо яьй. Беседа. 20.00 — Ширача романсий сайре. 20.30 — Телевизионни кердадараш. 20.45 — «КІиранди» яха художественни фильм (шоллагІа сери).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Щеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамен, культуран, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отдел партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02712. Заказ № 5558.